Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 15 октябрь пайшанба

Сотувда эркин нархда
№ 204 (1985)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллиги олдидан

ТАЙЁРГАРЛИКНИНГ СЎНГГИ БОСҚИЧИ

Буюк муҳаддис имом ал-Бухорий юбилейи тантанали равишда нишонланадиган кунга жуда оз қолди. Қутлуғ маърака яқинлашган сари унга кўрилаётган улкан тайёргарлик ҳам сўнгги босқичга кирмоқда. Мусулмон оламида юксак обрў-эътибор қозонган улуғ ватандошимиз абадий қўним топган Самарқанд вилояти, Челак туманидаги Хартанг қишлоғида жойлашган муқаддас зиёратгоҳда барча ишлар ниҳоясига етай деб қолди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, юбилейга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий қўмитаси раиси Исмоил Жўрабеков бошчилигидаги қўмита аъзолари мазкур қадамжода бўлиб, амалга оширилаётган сўнгги юмушлар ва тадбирлар билан танишдилар.

Бу ердаги эски масжид ўрнида ниҳоятда кўркам ва ҳашаматли, миллий меъморчилигимиз анъаналари асосида муҳташам кошоналардан иборат улуғвор ёдгорлик мажмуи қуриб битказилди. Айни пайтда мақбара, масжид ва бошқа биноларда охирги пардозлаш, силлиқлаш ва безаш ишлари давом этмоқда. Юзлаб қўли гул усталар, моҳир ўймакорлар, ганчкорлар, пардозловчилар бу ишларни алоҳида меҳр-муҳаббат билан бажармоқдалар. Мажмуа атрофини кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш ишлари ҳам қизғин давом этмоқда.

Ташкилий қўмита аъзолари ана шу ишларни кўздан кечириб, уларга муносиб баҳо бердилар, айрим нуқсонларни бартараф этиш юзасидан таклиф ва маслаҳатларни ўртага ташладилар. Шунингдек, юбилейга келадиган хорижий делегациялар, меҳмонларни кутиб олиш, уларнинг зиёрати учун қулай шароит яратиш, умуман тадбирни намунали уюштириш билан боғлиқ масалалар атрофлича муҳокама этилди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Н. Жўраев, Бош вазир ўринбосари Ҳ. Кароматов, Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев қатнашди.

Ҳамза ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири.

Нуробидликлар учун 1998 йил хайрли келди. Туман меҳнаткашлари халқ хўжалигининг барча соҳалари бўйича юксак кўрсаткичларни қўлга киритмоқдалар. Улар дастлаб қўзилатиш мавсумини муваффақиятли ўтказишган эди. Ғалла майдонларидан ҳам мўл ҳосил кўтарилди. Кузги ғалла экиш, чорва қишловига тайёргарлик кўриш ишларининг бориши ҳам чакки эмас. Зўр ғайрат ва ташаббускорлик билан қилинган меҳнат пахтачиликда ҳам ўз самарасини берди. Нурободликлар республикада биринчилардан бўлиб пахта тайёрлаш режасини ошириб бажардилар.

Туман пахтакорларининг меҳнат ғалабасига «Каттақўрғон» хўжалиги жамоаси муносиб улуш қўшди. Шомурод Қаҳҳоров, Шодмон Жаркешов, Болта Ёвқочев бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан 35-40 центнердан ҳосил кўтарилди. Нурободликлар пахта йиғим-теримини давом эттирмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: «Каттақўрғон» ижара хўжалигининг аъзоси Матлуба Тўраева кунига 110-120 килограммдан «оқ олтин» термоқда; Нуробод тумани ҳокими Ислом Азимов «Каттақўрғон» ижара хўжалигининг илғор бригада бошлиқлари С. Суюнов ва М. Қиличевлар билан; пахтазорда терим қизғин.

В. ПОРТНОВ олган суратлар.

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Шу кунларда жойларда жорий йил тўққиз ойлик иш якунлари ва ижтимоий-иқтисодий ривожланишни янада жадаллаштириш масалаларига бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтмоқда.

ТОШКЕНТ

Тошкент шаҳар ҳокимлигида ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг тўққиз ойлик якунлари ва ислоҳотларни чуқурлаштириш юзасидан амалга оширилган ишлар бўйича фаоллар йиғилиши бўлди. Уни Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов олиб борди.

Йиғилишда ўтган давр мобайнида шаҳар хўжалиги иқтисодий-ижтимоий ривожланишидаги ўсиш суръатлари асосан сақлаб қолингани таъкидланди. Саноат ва қурилишда, ижтимоий ва савдо соҳаларида сезиларли ўзгаришлар юз берди. Шу билан бирга, иқтисодиётнинг айрим жабҳаларида кутилган самарадорликка эришилмади. Баъзи корхоналарнинг зарар кўриб ишлашига йўл қўйилди. Бу борада мақбул ечимларни топиш зарурлигига эътибор қаратилди. Молия интизомини мустаҳкамлаш, шаҳар бюджетига солиқ ва бошқа тушумлар келиб тушишини қаттиқ назорат қилиш долзарб вазифалардан бири бўлиб қолаётгани таъкидланди.

Йиғилишда Бош вазир ўринбосари, макроиқтисодиёт ва статистика вазири Б.Ҳамидов сўзга чиқди.

ФАРҒОНА

Вилоят ҳокими Н.Мўминов бошқарган йиғилишда ижтимоий-иқтисодий соҳада талайгина ишлар амалга оширилгани кўрсатиб ўтилди. Жумладан, саноат маҳсулоти, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажми кўпайди. Қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш дастури асосида 16 та врачлик пункти, ўнта янги мактаб фойдаланишга топширилди. 290 та савдо тармоғи, кўплаб маиший хизмат корхоналари очилди. 22 минг 641 нафар ёшлар учун янги иш ўринлари яратилди.

Лекин айрим корхоналар омборларида кўпгина тайёр маҳсулот тўпланиб қолган. Баъзи корхона ва ташкилотлар ўртасидаги дебиторлик ва кредиторлик қарзлари камайишига эришилмаяпти. Мулкчилик шаклини ўзгартирган 400 дан ортиқ корхонада иш ҳамон эскича услубда олиб бориляпти. Натижада одамларнинг мулкка, меҳнатга бўлган муносабати ўзгармай қолмоқда. Бу камчиликларга тезда барҳам берилмоғи зарур.

ХОРАЗМ

Урганчда бўлиб ўтган вилоят фаолларининг йиғилиши Хоразм вилоятининг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлилига бағишланди. Унда шаҳарлар ва туманлар ҳокимлари, йирик саноат корхоналари, бир қатор хўжаликлар ва акциядорлик жамиятлари раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Йиғилишда вилоят ҳокими И. Юсупов маъруза қилди. Вилоятда йил бошидан иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда катта ютуқларга эришилгани, ижтимоий соҳада сезиларли ўзгаришлар бўлгани таъкидланди. Вилоят саноати тўққиз ой давомида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 20 фоиз кўп маҳсулот ишлаб чиқарди. Халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш янада кўпроқ, яъни 25 фоиз ошди. Жами 630 минг квадрат метр уй-жой, 632 минг ўқувчига мўлжалланган мактаблар қурилди, бир неча юз километр сув ҳамда газ қувурлари ўтказилди, ўнлаб бошқа иншоотлар барпо этилди.

Бироқ эришилган муваффақиятлар вилоят иқтисодиётидаги мавжуд муаммолар, камчиликлар ва нуқсонларни яширмаслиги лозим, деб таъкидланди йиғилишда. Чунончи, 111 йирик ва ўртача корхоналардан 23 тасида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми қисқарди. Уларнинг ишлаб чиқариш қувватининг фақат 20-40 фоизидан фойдаланилмоқда. 328 миллион сўмлик турли маҳсулот ишлаб чиқарилмаган. Бошқа томондан, сифати пастлиги ҳамда бозор талабига мос эмаслиги оқибатида омборларда деярли икки миллиард сўмлик тайёр маҳсулот тўпланиб қолган.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ

Йил бошидан буён ўтган даврда вилоятда иқтисодиётнинг барча тармоқларида ижобий натижаларга эришилди. Хусусан, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 3,5 миллиард сўмлик кўп саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Халқ истеъмоли моллари тайёрлаш кўпайди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳажми ортди.

Вилоят фаолларининг тўққиз ойлик иш якунлари ва ижтимоий-иқтисодий тараққиётни янада жадаллаштириш масалаларига бағишланган йиғилишида ана шу ҳақда гап борди. Вилоят ҳокими Э.Рўзиев олиб борган мазкур йиғилишда молиявий аҳволни соғломлаштириш, ўзаро ҳисоб-китобларни такомиллаштириш борасида ҳам муайян ишлар амалга оширилгани таъкидланди. Аҳолига савдо, маиший хизмат кўрсатиш яхшиланди.

Шу билан бирга, қимматли қоғозлар бозорини шакллантириш, ислоҳотларни чуқурлаштириш борасида мавжуд имкониятлардан етарли фойдаланилмади. Қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштириш дастурини бажаришда ҳам талайгина нуқсонларга йўл қўйилди.

Йиғилишда республика Бош вазирининг ўринбосари, макроиқтисодиёт ва статистика вазири Б. Ҳамидов сўзга чиқди.

ЎзА

ЯНГИЧА ИШ ЮРИТИШ — МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

Вазирлар Маҳкамасида қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш республика комиссиясининг йиғилиши бўлди. Унда 1998 йилда қишлоқ хўжалиги кооперативлари (ширкат хўжаликлари)га айлантириладиган жамоа хўжаликларида олиб борилаётган ишларнинг аҳволи, фермер хўжаликлари раҳбарларини аттестациядан ўтказиш ва ушбу хўжаликларни қайта рўйхатга олиш натижалари ҳақидаги масалалар муҳокама этилди.

Йиғилишни Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири, мазкур комиссия раиси Исмоил Жўрабеков бошқарди.

Кун тартибидаги масалалар юзасидан қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари Н. Юсупов, республика деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси раиси А. Бобомирзаев ахборот берди.

Таъкидландики, Вазирлар Маҳкамасининг "Қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишга оид қонун ҳужжатларига мувофиқ қишлоқ хўжалиги кооперативлари (ширкат хўжаликлари) тузиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорига кўра, бу йил мамлакатимизда 65 та жамоа хужалиги ширкат хўжалигига айлантирилади. Бугунга қадар уларнинг ҳаммасида умумий йиғилиш ўтказилиб, қайта ташкил этиш комиссиялари тузилди, ер майдонларининг қиймати аниқланди. Аксарият хўжаликларнинг мол-мулки қайта хатланиб, унга даъвогарлар, ширкат хўжалигига аъзо бўлувчиларнинг чекланган сони белгиланди.

Шу билан бирга, айрим вилоятларда ҳудудий комиссиялар талаб даражасида иш олиб бормаяпти, меъёрий ҳужжатларни тайёрлаш, консалтинг хизматини ташкил этиш, молия-ҳисоб марказларини тузиш, боғ ва токзорларни ижарага беришга етарли эътибор қаратилмаган. Йиғилишда оила пудратини кенг жорий этиш, ички ҳисоб-китобларда чек усулини қўллаш, шартномавий муносабатларни мустаҳкамлаш зарурлиги таъкидланди.

Мамлакатимиз бўйича 26 минг 307 фермер хўжалигининг фаолияти туман комиссияларида кўриб чиқилди. Улардан 21 минг 494 тасининг раҳбари аттестациядан муваффақиятли ўтди. Талабга жавоб бермаганларининг фаолияти тўхтатилди.

Қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотларнинг муваффақияти кўп жиҳатдан деҳқонларда ерга ва мулкка эгалик ҳиссини уйғотиш, ўз меҳнати маҳсулидан манфаатдорликни оширишга боғлиқ эканлиги йиғилишда алоҳида қайд этилди. Бу эса илғор агротехника усулларини қўллаш, уруғлик, ўғит ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш имконини яратиши, шубҳасиз.

(ЎзА)

Тошкентда Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганининг 50 йиллиги муносабати билан "Ўзбекистонда демократлаштириш, инсон ҳуқуқлари ва бошқарув тизимини такомиллаштириш" лойиҳасининг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Уни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Тараққиёт Дастури ва Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази ҳамкорликда ташкил этди.

ЛОЙИҲА ТАҚДИМОТИ

Маросимда Олий Мажлис депутатлари, давлат ва ҳокимият органлари, республикамизда фаолият кўрсатаётган дипломатик корпус, халқаро ташкилотлар, вазирлик, муассаса ва идоралар, суд ҳокимияти, ноҳукумат ташкилотлари ва кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Маросимда Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази директори А.Саидов ҳамда БМТ Тараққиёт Дастурининг Ўзбекистондаги вакили П.Крал мазкур лойиҳанинг мақсад ва вазифалари, амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапирдилар. Лойиҳа инсон ҳуқуқлари ва демократлаштириш жараёнлари бўйича миллий институтларни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қиладиган ноҳукумат ва ҳукумат ташкилотларига эътиборни кучайтириш, инсон ҳуқуқлари бўйича ахборот банки тармоғини яратиш каби мақсадларни олдига қўйган. Ҳозир лойиҳани ҳаётга татбиқ қилиш бўйича амалий ишлар олиб борилмоқда.

Маросимда Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили С. Рашидова сўзга чиқди.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН ҲАҚИДА ФИЛЬМ

Япониянинг "Тв асахи энд телеком стафф инк" телекомпанияси "Ўзбекистон поезд деразасидан" номли реклама-саёҳат фильмини суратга ола бошлади. Фильм Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, "Сайрамтуризм" акциядорлик жамияти ва япон телевидениеси ўртасидаги битимга асосан амалга оширилаяпти. Унда темирйўл компаниясининг шоҳбекатлари ва муҳим иншоотлари, юртимизнинг диққатга сазовор сайёҳлик марказлари суратга олинмоқда.

Киночиларнинг Ватанимиз бўйлаб саёҳати Фарғона водийсининг энг гўзал шаҳрида давом этди. Қўқон, Бухоро, Самарқандга ҳам меҳмонлар ташриф буюришди. Фильмда мамлакатимизнинг бетакрор чиройи ва гўзаллиги, ўзбек заминининг бойлиги ва саҳийлигини японлар ўз юртдошларига кўз-кўз қилишлари назарда тутилган.

Ф. ЖАББОРОВА.

«ОБУНА-99»

СОВРИНЛАРДАН БИРИНИ ОЛИШ НИЯТИМИЗ БОР

Хабарингиз бор, муҳтарам газетхон, таҳририятимиз ташкилотлар, корхоналар, компания ва концернлар, бирлашма ва муассасалар, фирмалар ўртасида «Халқ сўзи» газетасига 1999 йил обунасини ташкил қилиш юзасидан бу муҳим тадбирда фаол иштирокчиларни рағбатлантириш бўйича мукофотлар эълон қилган эди.

Моддий манфаатдорликнинг таъсир кучига яна бир бор қойил қолдик. Жойлардан таҳририятга телефон қўнғироқлари бўлаяпти, хатлар келаяпти. Қўлимиздаги мактуб шулардан бири. У узоқ Қорақалпоғистондан келган. Мактубга республика давлат солиқ бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Соғиндиқ Ниетуллаев имзо чеккан. Уни ўқиймиз:

«Қорақалпоғистон Республикаси давлат солиқ бош бошқармаси газетангизнинг шу йил 3 октябрь сонида чоп этилган 1999 йил обунасини ташкил қилиш юзасидан бу тадбирнинг фаол иштирокчиларини рағбатлантириш бўйича таъсис этилган мукофотлар билан танишиб чиқди. «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарига ходимларимиз ўртасида обуна қилиш ишларига киришдик. Бу масалага жиддий қараган ҳолда масъул ходимлар бириктириб қўйилди, зарур бўлган барча ташкилий ишлар олиб борилмоқда.

Сизларга шуни маълум қиламизки, Қорақалпоғистон Республикаси давлат солиқ бош бошқармаси тизимида икки шаҳар ва 15 туман давлат солиқ бошқармалари бор, уларда 700 дан зиёд ходим ишлайди».

Аввало, ушбу мактубни ёзиб, бизга жўнатганликлари ҳамда газеталаримизга обуна бўлишни ташкил этиш ишига фаол киришганликлари учун таҳририят номидан миннатдорчилик билдирмоқ ниятида Нукусга телефон қилдик. Мақсадимизни айтгач, қизиқсиниб сўрадик:

— Шу 700 дан зиёд ходимлардан қанча кишини газеталаримизга обуна қилмоқчисизлар?

Жавоб шундай бўлди:

— Худо хоҳласа «Тико» бўлмасада, эълон қилинган мукофотларингиздан бирини олиш ниятимиз бор. Бу борадаги ишларни шунга яраша ташкил қиляпмиз.

Илоё ниятингизга етинг!

Исмоил СУЛАЙМОНОВ.

"ДАВР" МУСОҲАБАЛАРИ

Ҳафталикнинг 12-сони ўқувчилар ҳукмига ҳавола этилди. Унда одатдагидай газетхонларни ўйлантириб келаётган, тилини учида турган муаммолар қаламга олинган. "Тартибсизда ҳаё йўқ", "Кимнинг автомобили кўп?", "Латиф оламдан қайтган эгизаклар", "Ўн саккизинчи ангорнинг сири", "Қингирликнинг қийиғи", "Майда, майда, майда, Ларисахон қайда?", каби муаммоли, айни пайтда мушоҳадага чорлайдиган мақолалар, лавҳалар ўрин олган.

Гавайя оролларида хўроз уриштиришини биласизми? Дунёда кўп асарлар ёзган ёзувчини-чи? Қотилнинг сўнгги сўзи қандай бўлиши мумкин? Англиянинг "Манчестер Юнайтед" футбол клубини ким сотиб олганидан хабардормисиз? Бундай янгиликлардан хабардор бўлмоқчи бўлсангиз "Давр"нинг 12-сонини ўқинг.

Кейинги йил давомида "Давр" билан ҳамкор бўлиш ниятингиз бўлса обуна бўлинг.

"Давр"нинг нашр кўрсаткичи — 572.

ЭЪТИРОФ

ЎЗБЕКИСТОН — МИНТАҚАВИЙ КАРВОНБОШИ

«Бозор иқтисодиёти асосларига ўтишнинг Ўзбек модели» мавзуида халқаро илмий-амалий конференциядан сўнгги мулоҳазалар

Ўзбекистонда бозор иқтисодиётини жорий этиш борасида олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотлар ўзига хос «Ўзбек модели» деган ном билан аталмоқда. Янги жамият қуришнинг бу модели бугунги кунда хорижлик олимлар ва сиёсатчиларни қизиқтирмоқда, ҳамдўстлик давлатлари орасида энг мақбул, энг самарали йўл деб тан олинмоқда. Шу боис «Ўзбек модели»нинг назарий ва амалий жиҳатларини тадқиқ этиш, уни янада такомиллаштириш иқтисодчи ва сиёсатчилар олдида турган долзарб масаладир.

Шу маънода бўлиб ўтган халқаро анжуман катта илмий-амалий аҳамиятга эга. Конференциянинг олдига қўйган мақсади ва натижалари ҳақида Макроиқтисодий ва ижтимоий тадқиқотлар институти директори, иқтисод фанлари доктори, профессор Раҳмонқул Каримов шундай дейди:

— Конференциянинг асосий мақсади етакчи иқтисодчи олимлар ва мутахассислар иштирокида мустақиллик йилларида Президент Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилган бозор иқтисодиётига ўтиш асосларининг Ўзбек модели қандай амалга оширилаётганлигини ҳар томонлама чуқур таҳлил қилишдан иборат эди. Бу мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар ва бунёдкорлик ишларининг моҳиятини очиб бериш, уларга чет эл олимлари ва мутахассислари берган баҳоларни ўрганиш, ислоҳотларни чуқурлаштиришга халақит бераётган тўсиқларни бартараф қилишда муҳимдир. Конференция олдига қўйган мақсадга тўлиқ эришди, муҳим назарий ва амалий аҳамиятга лойиқ тавсиялар ишлаб чиқди.

Маълумки, республикамиз мустақилликка ўта мураккаб иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий шароитда эришди. Бу, албатта, ижтимоий-иқтисодий соҳада қатор долзарб муаммоларни ҳал қилиш масаласини кўндаланг қилиб қўйди. Бозор муносабатлари ва унга мос инфратузилмани шакллантириш, иқтисодиётда чуқур тузилмавий ўзгаришларни амалга ошириш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш шулар жумласига киради.

Ижтимоий-иқтисодий жараёнларни бошқаришнинг маъмурий-буйруқбозликка асосланган тизимидан эркин бозор муносабатларига асосланган моделига ўтиш жараёнида, иқтисодий ислоҳотлар ўтказаётган Шарқий Европа давлатлари ва собиқ иттифоқдош республикаларнинг биронтасида бир пайтнинг ўзида бунчалик ўта мураккаб вазифалар қўйилмаган. Мамлакат раҳбарияти ва бутун жамият олдига Ўзбекистон иқтисодиётининг ўзига хос хусусиятлари ва имкониятларидан келиб чиққан ҳолда бозор муносабатларини шакллантириш ва ривожлантиришнинг миллий моделини ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Ушбу моделнинг асосий тамойиллари, амалга ошириш йўллари, босқичлари Президентимиз Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилди. Инқилобий йўл билан эмас, балки эволюцион (тадрижий) йўл билан ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига ўтиш танланди. Бу мақсадга эришиш учун ўтказилаётган иқтисодий-ижтимоий ислоҳотлар стратегияси қуйидаги 5 тамойилга асосланди:

1. Иқтисодиётни мафкура ақидаларидан холи қилиш.
2. Бош ислоҳотчи — давлат.
3. Ҳаётнинг барча жабҳаларида қонуннинг устуворлиги.
4. Кучли ижтимоий сиёсатни амалга ошириш.
5. Бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш.

Миллий моделимиз ўзига хос бўлиб, унда бозор иқтисодиётининг маълум бир тури ёки муайян бир давлат йўли тўғридан-тўғри кўчириб олингани йўқ. Уни танлашда мамлакатимизнинг иқтисодий-ижтимоий шароити ва салоҳиятидан, халқимизнинг тарихи, миллий урф-одатлари, диний эътиқодидан келиб чиқилди. Бунда кўплаб ривожланган давлатлар тажрибаси мукаммал ўрганилди ва инобатга олинди.

Дунё амалиётида ўтиш даври учун мукаммал моделнинг ўзи йўқ. Негаки, бир давлатнинг йўли бошқалар учун айнан тўғри келмаслиги мумкин. Ҳар бир мамлакат ўзига хос сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, геополитик ва табиий географик шароитга эга. Уларнинг ҳаммаси давлатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш йўлига таъсир кўрсатади. Шу маънода ҳар бир давлат ўзи иқтисодий ривожланиш моделига эга бўлиши керак.

Бозор иқтисодиёти бир неча асрлар мобайнида мукаммал шаклланган давлатлар тизимидан кўчирма қилган давлатлар инқироздан чиқиб кетиш нарёқда турсин, балки иқтисодий тангликка янада кўпроқ кириб бораётганлиги бунинг яққол исботидир.

Кейинги пайтларда, «Ўзбекистон Марказий Осиёда ягона карвонбоши бўляпти», «Ўзбекистон Марказий Осиё «йўлбарси»га айланмоқда», «Ўзбек модели», «Ўзбек мўъжизаси» деган иборалар чет эл матбуотида тез-тез учраб турибди. Бундан 5-6 йил аввал, бизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг муваффақиятига шубҳа билан қараган сиёсатчилар, иқтисодчи олимлар ҳам бугун бизнинг тажрибамизни ўрганмоқдалар, айрим жиҳатларини ўзларида татбиқ қилмоқдалар. Қуйида хорижий иқтисодчи олимлар томонидан ва матбуотда мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларга нисбатан билдирган айрим фикрларни келтирамиз.

Г. Плеханов номидаги Россия иқтисодиёт академияси президенти, академик В. Видяпин шу йилнинг бошида Тошкентда республика олий ўқув юртлари вакиллари билан учрашувда: «Республика тараққиёт модели ҳозирги вақтда ҳам Россия, ҳам хориж мутахассислари томонидан ўрганилаётгани халқингиз эришган муваффақиятлар муносиб равишда эътироф этилганидан далолатдир. Сизлардаги ислоҳот жараёнларига ёндашувдан биз Россияда ҳам фойдаланишимиз мумкин», деди.

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Қаҳрамонлари

ОЧЕРК

БИЗДАН МЕҲНАТНИ СЎРАНГ...

— деди Жонсаид Турдиев узоқларга тикилганча жим туриб, қаҳрамонлик билан қутлаб, ибратли ишларидан сўз очганимизда, миннатдорчилик билдириб

Ташқаридан қараганда чархпалакдек бир маромда айланадиган, доим етмиш беш, бир юз ўн тонналик юк машиналарига портлатиб, майдаланган тоғ жинсларини экскаваторда ортиб бериш билан банд бўлган азаматнинг меҳнати равшандек — оғир, сермашаққат иш, яна нима дейиш мумкин.

Чуқур дарё сокин оқади, дейди халқимиз. Вазмин, камгап йигитнинг икки оғиз гапириб, жим-жим ўтиришида катта маъно борлиги тайин эди.

— Хўп десангиз, ўша ишлайдиган Қолмақир конингизни бир бориб кўриб келсак-да, кейин суҳбатимизни давом эттирсак.

Жонсаиднинг уйқу босган кўзлари чарақлаб, уюша бошлаган бадани ёзилиб, яйраб, беихтиёр дик этиб ўрнидан туриб кетди. Унинг бу гулгун ҳолатида сокин тоғлар оралаб етти минг беш юз метр чуқурликка тушиб кетган конга қанот боғлаб учишга ҳозирлигини кузатиб, дарҳол пайқаб олиш қийин бўлган сирли бир фидойиликни ҳис этаман.

— Кетдик, ўзим ҳам соғинганман! — у жавобимизни ҳам кутмай эшикка қараб юрди.

Даврада ўтирган Олмалиқ шаҳар ҳокимининг ўринбосари Манзурахон Мавлонова билан камина йўлга чиқдик. Кенг, равон, озода Амир Темур шоҳ кўчасидан борар эканмиз Жонсаиднинг сўзини эслайман: «Мукофот, аввало, ҳурматли Президентимиз Ислом ака Каримовнинг назарлари тушган шаҳримизнинг меҳнаткашлариники, Олмалиқнинг меҳнатда топган обрўсидан, қудратидан...».

Чиндан ҳам шаҳар янгиланиш, туб ислоҳотлар, ўзгаришлар даври синовларидан муваффақиятли ўтиб, мустақилликни мустаҳкамлашга астойдил хизмат қилмоқда. Ҳозирги кунда навқирон мўъжаз шаҳар ҳудудида 650 тадан ортиқ корхона, ташкилот, муассаса фаолият кўрсатмоқда. 1998 йилнинг январь-август ойларининг ўзида биргина саноат маҳсулотининг умумий ҳажми 18951 миллион сўмни ташкил этди. Ўтган йилнинг шу муддатига нисбатан 1382,7 миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми шу зайлда ҳар йили ўсиб бормоқда. Тағин қандай маҳсулот денг, дунё миқёсида ноёб олтин, мис, рух, қўрғошин, молибден, турли қурилиш материаллари каби экспортбоп, давлатимиз қаддини ростлайдиган, хазинасини бойитадиганлари. Шаҳар ўтган саккиз ойда республика бюджетига солиқ бўйича 2902,6 миллион сўм туширган. Айтаверса, ҳамма соҳада арзигулик гаплар бор.

Кўчанинг икки қанотидаги серҳашам, Ўзбекистон меъморий анъаналарига мос, кўп қаватли, ойнавандли уй-жой, маданий-маиший хизмат, маъмурий биноларни томоша қилиб борар эканмиз, кўнгилдан ўтади: «Даромадга қараб буромад-да, ободончилик, қурилишлар ҳам тобида. Унинг миқёслари режаларда яна ҳам бекиёс».

— Янги маҳаллалар, обод масканлар, хиёбонлар, кенг кўчалар барпо этилиши билан шаҳримиз кўркига кўрк, файзига-файз қўшилмоқда, — деди Манзурахон худди ўйларимни уққандек. Қатор бунёдкорлик рақамларини санаб берди.

Олмалиқнинг мамлакатимиз шаҳарлари орасида мавқеи йил сайин ортиб бормоқда. Президентимиз, ҳукуматимизнинг шунга яраша эътибори, рағбати шаҳар меҳнаткашларининг янада ғайрат билан ишлашга, довонлардан довонларга ошишга чорламоқда. Режалар ошириб адо этилмоқда. Қирқдан ортиқ миллат вакилларининг аҳил, бир-бирлари билан пайванд, баҳамжиҳат умргузаронлик қилаётганликлари олмалиқликларнинг баракали меҳнатига асос бўлмоқда. Санайверса дарғаликнинг илдизлари мўл. Худо берган беназир ер ости маъданларининг беададлиги-ю, уларни ишга солиб, юзага чиқараётган билимдон, тадбиркор, ишбилармон, йирик Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг сардори, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Виталий Николаевич Сигедин, шаҳар ҳокими Юрий Николаевич Беланов, Жонсаид Турдиев сингари оддий ишчи, деҳқон, хизматчи, зиёлиларнинг, толмас меҳнаткашларнинг, ташкилотчиларнинг борлигидир.

Жонсаиддан сўрайман:

— Бир кун кечаси, бошқа куни кундузи 12 соатдан пайдар-пай ишлар экансизлар, орада икки кун дам, дарров соғиндингизми ишингизни?

— Таътилда эдим. Эртадан ишга тушаман... Соғинганим рост. Сиз буни айтасиз, баъзан дўст-биродарлар у ёқ, бу ёққа бир-икки кунга таклиф қилиб қолишади. Ишдан айро боролмаслигимни айтсам, мени тушунишмайди, сал қизишиб, астойдил ўпкалаб қолишади, ҳа деб экскаваторда ўтираверишдан зерикмайсанми, дейишади...

Мақтаниш бўлмасин, дедими, қайдам, яна жим қолди.

— Неча йилдан бери шу касбдасиз? — сўрайман гапни давом эттириш учун.

— Йигирма икки йилдан буён, узлуксиз, — яна сукут.

— 44 га кирган бўлсангиз, умрингизнинг ярми шу ишда ўтибдида?

Жонсаид бу гал бош қимирлатиб, тасдиқлаб қўяқолди.

Касбдошлари, яқинларининг Жонсаидга берган баҳоларини, таърифларини кўнгилдан ўтказиб, ўзимча хулоса чиқараман. «Камгап бўлгани билан мияси тўла фикр, ақлли йигит». «Жуда одампарвар, жигарпарвар, ўзидан кечиб бўлса ҳам, бировларни кўнглини олишни, яхшилик, ёрдам қилишни ёқтиради», «Ўзгаларга танбеҳ беришдан, иш буюришдан кўра, ўзи қилиб қўяқолишни афзал кўради, мана буни қилмабсан, мен қилдим, деб юзига солишни хаёлига ҳам келтирмайди».- Хуллас, ишда ҳам, турмушда ҳам савоб қидириб, одамларни оғирини енгил қилиб юради. Ёшлигидан шундай дейишди.

Ўспиринлик йиллари. Олмалиқ шаҳри яқинидаги Тяньшан тоғлари ёнбағрида жойлашган кичик қишлоқда яшашаркан. Отаси — Турдивой ака чўпонлик қиларкан. Онаси — Каромат опа уй бекаси. Оилада саккиз ўғил бўлишган. Жонсаид учинчи фарзанд экан. Тўққизинчи синфга ўтганда акаси Тошкентга бориб, юристликка ўқимоқчи бўлипти. «Сен кетиб қолсанг, бизга ким қарашади?» деган гап чиқибди. Жонсаид қараса ҳамма жиммиш. Шунда отилиб чиқиб «мен» депти, «Акам ўқисин! Тўққизни кечкига кўчираман, кундузи ишлайман». Меҳрибон, оқибатли, ҳимматли ука шу зайл тўққизинчи синфни тамомлабди, аскарлик бурчини ўтаб, Қолмақир кони экскаватор машинистига ёрдамчи-шогирд бўлиб иш бошлаганча келаркан. Олий маълумотли юрист бўлган акаси ҳамон ундан миннатдор.

Қолмақир конига келиб қолиши ҳам ўзининг иродаси. Лойсувоқ уйларидан тоғлар, булут қоплаган нуқра чўққилар кўриниб туради. Жонсаид кўм-кўк майсалар билан қопланган дўнгликда туриб, тоғлар ортидан оламни ёритиб чиқиб келадиган қуёшни соатлаб кузатишни ёқтирарди. Ҳозиргина қоронғуликка бурканган олис тоғ ёнбағрлари дарахтзорлар, қалин ўрмонлар билан қопланади. Жонсаиднинг юраги ўша томонларга талпинар, юксакликларга кўтарилгиси келарди. Бўш бўлди дегунча дараларни айлангани кетарди. Жим-жит тоғлар билан сирлашгиси келарди. Унинг интилишлари бесамар бўлмагандек туюлади. Жуссаси кичик бўлса ҳам ўша соф ҳаволи, кўркам табиат қўйнида соғлом, бақувват, камкўстсиз ўсгани, дурдек оқ бақувват тишларида, ажинсиз қип-қизил юзларида, йўғон билакларида кўриниб турарди. Ишда, ҳаётда Худо берган куч-қуввати, ақл-заковати, қалбида балқиган кўтаринки руҳи билан юлдузлар ичида ўз юлдузини топиб олганини, янада фойдали юмушларга қўл уришга иштиёқ сезаётганини пайқаш қийин эмасди.

Яхшиларга, эзгуликка ҳавас билан яшагани уни юзага олиб чиққан фазилатларидан эканлиги аён эди.

Бой қўшниси тўйда кўпкари берганда, унга мафтун бўлиб қолганини, қанчалар ҳавас қилганини ёдидан чиқармайди. Ўшанда улоқдан қайтган Жонсаид алламаҳалгача ухлолмади. Шон-шуҳратини ошириш мақсадида, мислсиз шов-шувга сабаб бўлган тўйнинг бетакрор улоғи унинг кўз ўнгидан кетмасди. Ўзбекистон қатори Қозоғистон, Қирғизистондан энг кучли чавандозлар келган эди.

Жонсаидга ҳаммасидан ҳам абжир, кучли чавандозларнинг учқур арғумоқларини ўйнатиб пойгага шай туришгани ёқди. Уларнинг олдида ўзини нимжон, кучсиз ҳис этди. Ўшаларга ўхшагиси келди. «Улар йўлбарсдек қудратли, эпчил, кўриниб турипти, ақлли, айёр... Менчи бўш, содда... Лекин, астойдил хоҳласа одам қилган ишни одам қилиши мумкин-ку...» кўнглидан ўтказди. «Ахир, булар ҳам бирдан шундай бўлиб қолишмаган-ку! Ҳа, Жонсаид, юрагида ўти бор йигит ўзига, кучига, имкониятига ишониши, таяниши керак. Чумолидек кучсиз, митти бир жонивор тиришиб-тиришиб минорага чиқади-ку! Меҳнатдан қочма! Кураш, ҳаракат қил!». Ўша куни бахши айтиб берган «Алпомиш» достонини эслади. Аждарҳоларни, қанчадан-қанча ёвузларни енгиб ўтган Бунёдларни кўз ўнгига келтирди.

Тонг билан туриб, ювиниб-тараниб, Худодан мадад сўраб шофёрлар тайёрлайдиган ўқишга борди. Тиришиб-тирмашиб ҳайдовчи бўлди. «Ўша Алпомишлар, ўша чавандозлар ҳам сенга ўхшаган инсон-ку. Бўш келма!». Ўзига-ўзи уқдириб, Олмалиқ тоғ металлургия комбинатининг Қолмақир кони идорасига йўл олди. Бошқарувчилик гувоҳномасини кўрсатиб, экскаватор машинисти бўлмоқчилигини айтди.

— Экскаваторни кўрганмисан ўзинг, — деб кулишди баъзилар, ўриндиғини ўзида кўринмай, йўқ бўлиб кетасан-ку, қандай қилиб бошқарасан...

— Эпини қилса бўлади! — аҳдида маҳкам туриб олди. Охири ниятига етди, экскаватор машинистига ёрдамчи-шогирд қилиб олишди.

— Бирон киши маслаҳат берганми, шу ишга боргин деб? Ёки қариндош-уруғларда бўлганми?

— Дунёда бировга суянишдан ёмон нарса йўқ! — деди у саволимни ўзича тушиниб. — Ўшанда ҳам, ҳозир ҳам фикрим шу, — бировга суяниш, бировнинг сўзи билан иш қилиш — одамдаги бор имкониятни, қобилиятни бир чеккага суриб чиқаради, жар ёқасига олиб бориб қўяди. Бундан Оллоҳни ўзи асрасин.

Ҳаётда Жонсаид сингари туғма кучли инсонлар учраб туради. Уларнинг туғмалиги: бўлар-бўлмасга асабийлашмасдан, ўзини оғир-вазмин тутиб, кўрганларидан, эшитганларидан ўзларига хулоса чиқариб, ўзларига ишониб, тик, залворли қадам ташлаб юришларидан ҳам сезилиб туради. Бундай одамлар бировга таяниб қолса ютқазади. Ўша тўйдаги каби, одамларни воқеаларни синчковлик билан кузатиб, фойдали томонини ўрганиб, ўқимаса ҳам уқиб, керагини қўллаб ютади, иши униб кетаверади.

Одам дегани ўрганилмаган, ўрганиб охирига етиб бўлмайдиган сирли дунёдир. Жонсаид қаҳрамонликни олгач, сезгир юрагида ҳали маълум бўлмаган куч пайдо бўлганини айтди.

— Ишимиз оғир, тўғри. Ҳалол меҳнатим эвазига бахт менга кулиб боққаниданми, шу ишга яна ҳам шўнғиб кетгим келяпти... Унинг бутун вужудида жиловлаб бўлмас ғайри-табиий ғайрат жўш уриб қайнайди, қувватига таъриф йўқ. Кучгагина ишониб ҳунар, иш қилиб бўлмайди, — дейди Жонсаид. — Энг аввало, куч, имконият етарли бўлса ҳам, совуққон бўлган яхши, билакс ҳаяжонланса, кайфиятга берилса тез зерикади, чарчайди одам. Кейин тадбирли, ишни кўзини билиш жуда керак. Айтайлик, кунни узоқлигини, чарчаб қолиш мумкинлигини ўйлаб, юк ортадиган машина келгунча пастга — ерга тушиб, ўт-ўланлар билан «суҳбат» қуриб чиққан маъқул... Хуллас, ишлайвериб пишиб кетганмиз. Бўш кунни қандай кеч қилишни, бошни қаёққа уришни билмай қоламиз.

Экскаваторини «Дулдур» деб атаб олган Жонсаид, уни сменачилари Валерий Шукин билан Валерий Тужиковдан бошқа одамга ишонмайди. Бригада бошлиғи Владимир Киселевнинг таърифича, ўзига ҳам, жўраларига ҳам ҳаддан ташқари талабчан. Иш бошлашдан аввал барвақт келиб, экскаваторни шошмай кўздан кечириб, ҳамма қисмларини, мойларини, тозалигини кўздан ўтказади, кетишда шеригига ораста қилиб топширади. Раҳматли отаси «Иш қуроли сознинг — ташвиши оз, меҳнат унуми зиёд бўлади» деб қулоғига қуйган экан.

— Жонсаид Турдиевдек экскаваторчи бўлиб ишлайдиган азаматлар, сон жиҳатидан олсак икки юздан ошади, — дейди Қолмақир кони техник ишлаб чиқариш бўлими бошлиғининг муовини Мулларайим Назиров, — укамиз марказий қисмида ишлайди, қирқ экскаваторчининг бири. Ҳозир Ижорскда чиққан «ЭКГ-10» экскаваторини бошқаради. Чўмичи бир олганда йигирма тонна тошни кўтаради, «БелАЗ» машинасини тўрт марта ортганда тўлдириб беради. Бир сменада 18 марта машина қатнайди. Шу йилнинг биргина август ойида 65 минг тонна юк ортиб, режасини 101 фоизга бажарган. Саккиз ойлик режасини 107 фоиз ёки 735 минг тонна қилиб адо этган.

— Ишқилиб, Жонсаиднинг экскаватори ёнида машина юкни кутиб туриб қолганини кўрган эмасмиз. Шундан бўлса керак, машина ҳайдовчилари у билан ҳамкорлик қилишга шошилишади. Бу майли, бошқаларга ҳам қарашиб, ортишиб юборади.

— Инсоф билан айтганда, бунга эришиш осон эмас, — деб қўшиб қўйди бош муҳандис Турғун Бўрибоев. — Негаки, портлатиш пайтида тош бирдай чўмичбоп бўлиб майдаланмайди, уни олишда қийин ҳолатлар ҳам учрайди. Бундай пайтда маҳорат билан, ишни кўзини билиб ҳаракат қилинмаса машинанинг бекор туриб қолиши ҳеч гап эмас. Жонсаид портлатувчиларнинг сифатли портлатишларидан бошлаб, парчаланган тошларни жамлаб олишгача бўлган жараёнларга эътибор беради, тинмай ишлаб машина келишига саранжом қилиб қўяди.

Бундан ташқари мойловчи ёғларни, электр қувватини иқтисод қилишга, темир арқонларни, зарур қисмларни эҳтиёт сақлашга аҳамият беради. Хуллас, экскаваторни тежаб-тергаб, бетаъмир, узоқроқ ишлатиш, хомашёнинг арзон тушиши учун курашади. Албатта, иш доим силлиқ кетавермайди, кутилмаганда у ёки бу қисми ишдан чиқиб туради. Жонсаиднинг ибратли томони шундаки, уларни тузатишга кўпинча уста чақириб кутиб ўтирмай, иложи борича ўзи тўғрилаб, ишга тушириб юборади.

— Шундай қилмасак, ўзимизга зиён, — дейди Жонсаид куйиниб, — озгина қийналамиз, озгина ортиқча меҳнат бўлади-ку, оқибат ўзимизга фойда. Иш тўхтаб қолмайди.

— Бошқа ҳамкасбларингиз ҳам шундай қилишадими?

— Бошқаларни билмадимку, бизнинг бригадада шунга ўрганганмиз. Бу сани ишинг, бу мани ишим, деган гап йўқ ўртамизда. Қўлимиздан келган ишни, сансалорсиз қилиб кетаверамиз. Кўз тегмасин, аҳилмиз. Шунга яраша ишимизда ҳам барака бор, унум бор, маош яхши. Агар, биронтамиз «оқ билаклик» қилиб қолсак, юзига айтамиз, аяш йўқ. Ўзингиз биласиз, меҳнат, мусобақа кўнгли бўш одамларни ёқтирмайди. Ҳамкорингга, «рақибинг»га шафқат қилдингми, сени янчиб, ёриб олдинга ўтиб кетади.

— Ҳа, ҳаётнинг азалий қонуни бу! Инсон қанча ҳалол, одил бўлмасин, унинг қонида табиат берган енгиб бўлмас бир ўжарлик бор. Бундай кишига энг яқин дўсти ҳам ноҳақлик қилса, аяб ўтирмайди. Меҳри борнинг, қаҳри ҳам бор, деб беҳуда айтмаганлар донишмандлар.

Жонсаид уйда ҳам ўзига иш топиб, меҳнатга шўнғиб кетаркан. Шундан бўлса керак уй-рўзғорлари ҳам сариштали. Хотини Савринисо билан саломлашиб, озгина суҳбатлашдик. У ширин сўз, хушбичим аёл экан. Эр-хотинда қандайдир ўхшашлик бор.

— Худога шукр, — дейди Савринисо дастурхон четини сийпаб, — ҳалол меҳнатларини, сабрларини меваси тотли бўлди. Саккиз фарзандни тарбиялаб, шу кунларгача етгунча ҳаётни иссиғини ҳам, совуғини ҳам кўрдик. Қишлоқдан келиб, квартирама-квартира кўчиб юрган ташвишли кунларимиз, қумли-шумлини билмай, ҳалолдан, холисдан озми-кўпми топганимизга чидаб ўтказган пайтларимиз ҳам ортда қолди. Нур устига, аъло нур дегандек, дадаси «Ўзбекистон Қаҳрамони» бўлдилар, меҳнатнинг таги роҳат, сабрнинг таги олтин, дегани рост экан. Юртимиз, отамиз Ислом Каримов омон бўлишсин, бир умр дуода бўламиз. Дадамизнинг тани-жонлари соғ бўлсин-у, бундан ҳам яхшироқ ишлаб берсинлар. Бизлар, болалар билан ҳамиша ёнларида мададкор бўлайлик, фахрланиб юрайлик.

Хонадонлардаги тобора фаровонлашиб бораётган турмуш тарзини, барқарорлик ва тинчлик қарор топган мустақил Ўзбекистоннинг, Олмалиқ шаҳри аҳолисига кўрсатилаётган ижтимоий хизматнинг такомиллашишида, ривожланишида ҳам кўрдик.

Қаҳрамонимиз ҳақидаги мухтасар ҳикоямизни тугатар эканмиз, таъкидлагимиз келади: ҳалол, яратувчилик меҳнати, фидойилик сўзсиз ҳам ҳаммага тушунарли, жозибали, мафтункор, киши ҳавасини келтирувчи буюк неъматдир.

Расул РАҲМОНОВ.

«КЎКДАРЁ»ДА ШОЛИ МЎЛ БЎЛДИ

Қўнғирот туманидаги «Кўкдарё» шоличилик ширкатида ҳар йилдагидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Шоликорлар 4695 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 44 центнердан шоли ўриб-янчиб олиб умумий ҳосилдорликни 20 минг 650 тоннага етказишга аҳд қилишган. Суюнбой Ажимуротов, Бўрибой Ешбоев, Тоирбой Назархонов, Тўтия Ўрозбоева, Баҳодир Жуманиёзов каби ўнлаб бригада бошлиқлари ва уларнинг шоликорлари ҳам маррани кўзлаб меҳнат қилаётирлар.

— Шоли ўрими бошланди, — деди ширкат раиси Муротбой Ўрозалиев. — Насиб этса ҳадемай шоли топшириш бўйича шартнома мажбуриятимизни бажарамиз. Бунинг учун 85 та комбайн, 25 та жатка бир меъёрда ишламоқда.

Ҳозир йиллик режанинг 4-4,5 фоизи миқдорида шоли тайёрлашга эришилмоқда.

Барча гуруҳларда комбайнчилар, шоли ташиётган транспорт ҳайдовчилари учун иссиқ овқатлар ташкил қилинган. Мусобақа ғолиблари ҳар беш кунда пул ва қимматбаҳо буюмлар билан тақдирланади. Мана шуларнинг ҳаммаси шоли ўриш ишларини уюшқоқлик билан сифатли ўтказишга замин яратмоқда.

Р. РАҲИМОВ.

ШАРҲ

ОЗАРБОЙЖОНДА ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВИ

Ўтган якшанба — 11 октябрь куни Озарбойжонда Президент сайлови бўлиб ўтди. Тадбирда Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилотининг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича Бюроси, Европа Кенгашининг Парламент Ассамблеяси сингари талай нуфузли халқаро ташкилотлардан 200 дан ортиқ кузатувчи иштирок этди. Бу сайловнинг нечоғли ҳаққоний ва қонун талабларига мос ўтишини кузатиш билан бирга, мамлакатда демократия тамойилларининг қай даражада қарор топганини ўрганиш мақсадида қилинган иш, дейиш мумкин. Чунки сайловолди курашлар жараёнида амалдаги Президент Ҳайдар Алиевнинг мухолифлари тайёргарлик жараёнидан кўнгли тўлмаётганини сабаб қилиб, тадбирни тўхтатишга уриниб кўрди. Лекин олинган дастлабки маълумотлардан кўриниб турибдики, сайлов қонунда кўрсатилган тартибда, барча талабларга жавоб берадиган тарзда ўтган.

Аммо бевосита сайлов натижаларига ўтишдан аввал Озарбойжонда бу борадаги қонунчилик қандай экани ҳақида тўхталиш жоиздир. Мамлакат Конституциясига кўра, ёши 35 дан юқори бўлган, Озарбойжонда камида ўн йил истиқомат қилган, сайлаш ҳуқуқига эга бўлган олий маълумотли фуқаро президентлик сайловига ўз номзодини қўйиши мумкин. Тадбирда сайлаш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг камида 25 фоизи қатнашиши шарт. Иштирок этган сайловчилардан учдан икки қисмининг овозини олган номзод ғолиб саналади ва беш йил муддатга президентлик лавозимини эгаллайди. Мамлакатнинг ҳозирги Президенти Ҳайдар Алиев 1993 йилдан буён мамлакатни бошқариб келади. У бу галги сайловга ҳам ўз номзодини қўйган эди. Тадбирда ундан ташқари, Миллий мустақиллик партияси раиси Эътибор Мамедов, Сиёсий қатағон қурбонлари уюшмаси президенти Ашраф Мехтиев, Озарбойжон коммунистик партияси раиси Фирудин Ҳасанов, “Мустақил Озарбойжон” партияси раиси Низомий Сулаймонов ҳам номзод сифатида иштирок этди. Маълумотларга қараганда, бу номзодларнинг кўпчилиги ҳукуматга маълум маънода хайрихоҳ сиёсий ташкилотлар вакиллари саналади. Мухолифатчилар сайловнинг демократик бўлмаслигини айтиб, ўз номзодини илгари суришдан бош тортди.

Яна шуни ҳам таъкидлаш жоизки, сайлов арафасида Озарбойжонда оммавий сўровлар ўтказилди ва уларнинг кўпчилиги қарийб бир хил натижани кўрсатди. Яъни сўровларда иштирок этганларнинг ўртача етмиш фоизи амалдаги Президентнинг номзодини қўллаб-қувватлаяжагини айтган. Зотан, сайловчилар билан учрашувларда Ҳайдар Алиев ўзи тутган йўлда собит қолажагини, беш йил бурун бошланган ислоҳотлар, демократик янгиланишлар давом эттирилишини, Озарбойжон-Арманистон можаросини тинч йўл билан ҳал этишга эришажагини кўп бор таъкидлаганди. Қолаверса, сайлов арафасида Президентнинг котибияти Ҳ.Алиев бошчилик қила бошлаганидан буён - беш йил мобайнида республикада қандай ютуқлар қўлга киритилгани тўғрисидаги маълумотларни эълон қилиб турди. Бу маълумотларга кўра, инфляция даражаси 1994 йилда 1800 фоизни ташкил қилган бўлса, бу йил қарийб 0 га тушган. Миллий валюта - манатнинг АҚШ долларига нисбатан қиймати мана бир йилдирки, 3850-3900 атрофида. Ўтган давр ичида Озарбойжон дунёнинг энг йирик нефть корпорацияларидан 15 таси билан шартнома имзолаган. Бу ҳужжатлар мамлакатга икки миллиард доллар миқдорида сармоя киришини таъминлади. Яқин келажакда бу борадаги сармоя миқдори 40 миллиардга чиқиши кутилмоқда. Яна бир эътиборга молик томони шуки, эълон қилинган статистик маълумотларга кўра, Озарбойжоннинг валюта захираси 500 миллион АҚШ долларига етган. Ваҳоланки, Ҳ.Алиев президентлик лавозимини эгаллаган пайтда мамлакат оғир иқтисодий аҳволда қолган ва хазинада эса 2 миллион доллар бор эди, холос.

Энди бевосита сайлов натижаларига келсак. Гарчи Марказий сайлов комиссияси натижаси расман 15 октябрь куни эълон қилинишини билдирган бўлса-да, олинаётган хабарларга кўра, Ҳ.Алиев 75 фоиз сайловчининг овозини олишга муваффақ бўлган. Бу унга яна беш йиллик муддатга президентлик лавозимини эгаллаш ҳуқуқини беради. Қолган номзодларни сайловда иштирок этганларнинг 20 фоизи қўллаб-қувватлаган. Тадбирда сайлаш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг саксон фоизга яқини иштирок этган. Сайлов бўлиб ўтди, деб ҳисоблаш учун бу рақам кифоя қилади.

Шундай қилиб, Озарбойжонда Президент сайлови бўлиб ўтди ва ҳали расман тасдиқланмаган бўлса-да, унда Ҳайдар Алиев ғолиб чиқди.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА шарҳловчиси.

Нишон тумани деҳқонлари жорий йилда 22420 гектар ерга барака уруғи қадаб 49400 тонна ҳосил учун астойдил меҳнат қилишмоқда. Улар ҳосилнинг асосий қисмини зангори кемаларда териб олиш мақсадида туман далаларида 272 та пахта терим машинасини ишга туширдилар. Айни кунларда туманнинг барча хўжаликларида пахта йиғим-терими мавсуми уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Хусусан, А. Қодирий номли жамоа ширкат хўжалиги далаларида 26 та терим машинаси ишлаб турибди. Бу техниклардан бештаси АҚШда чиқарилган «Кейс-2022» бўлиб хўжалик деҳқонларининг оғирини енгиллаштирмоқда. Хўжаликда ҳар гектар ердан 21 центнердан пахта ҳосили кўтариш кўзда тутилган.

СУРАТЛАРДА: илғор механизатор Баҳодир Эргашев, туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи Ўрол Болтаев ҳамда хўжалик раиси Ботир Жўраев; ҳали далаларда ҳосил мўл.

А. ПАРДАЕВ олган суратлар.

ПУЛЛАРИ ТЎЙГА БУЮРСИН

Навбаҳор туманидаги «Янгиқўрғон» жамоа хўжалиги теримчиси Муҳаббат Расулова ҳозиргача терган пахтаси учун нақд 37 минг 500 сўм олди. Ўзингиз ҳисоблаб кўринг, Муҳаббат мавсум давомида 7 тонна пахта териб қўйипти. Яна мавсум охиригача 3 тоннани ёки 15 минг сўмни кўзлаб турибди. Унинг ҳамқишлоқлари — Очиловлар оиласи пахта териб, ҳозиргача 76 минг сўмга эга бўлди. Оила бошлиғи Исроил ака мен эркак кишиман, деб қараб тургани йўқ. Турмуш ўртоғи Хосият опа ва яна 4 фарзандига намуна бўлмоқда.

Хўжалик заршунослари ана шундай юзлаб теримчилар ғайрати туфайли пахта тайёрлаш давлат буюртмасини Навоий вилоятида биринчилар қаторида уддаладилар. 903 гектар майдондан 2803 тонна қимматли саноат хомашёси йиғиштириб олинди. Хўжалик раҳбари Фармон Мансуровнинг таъкидлашича, пахтакорлар яна камида 350 тонна ҳосил йиғиштириб оладилар. Омадни қаранг, хўжаликка фақат пахтанинг ўзидан 15 миллион сўм соф фойда келиб тушади. Хўжалик тўлиқ газлаштирилган, тоза ичимлик суви билан ҳамма қишлоқларни таъминлаш охирига етказиляпти.

Бу пулнинг 50 фоизи хўжалик аъзоларининг ҳамёнини қаппайтиради. Йил бўйи янгиқўрғонликлар хонадонидан тўй-ҳашамлар, ўйин-кулгилар аримайди.

П. ЖУМАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН — МИНТАҚАВИЙ КАРВОНБОШИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

«Аҳолиси 50 миллионли минтақанинг ярми истиқомат қилаётган Ўзбекистон, тўғри йўналтирилган иқтисодий ривожланиш натижасида собиқ иттифоқ жанубидаги бошқа мусулмон давлатлари орасида яққол кўзга ташланиб қолди. Қисқа вақтда завод ва фабрикалар юқори сифатли, экспортга мўлжалланган автомобиллар, кўплаб енгил ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқара бошлади. Мамлакат раҳбарияти давлат улкан ютуқларга эришиши учун катта саъй-ҳаракат қилмоқда». (Wall street jornall, 1997 йил 5 июль, Нью-Йорк, АҚШ).

«Ўзбекистон минтақавий карвонбошига айланмоқда. Тошкентни ўзига стратегик ҳамкор деб эълон қилган АҚШ ҳам айнан Ислом Каримовнингислоҳотлар йўлига таянмоқда» («Эксперт», 1998 йил 2-сон, Россия).

«Европа тикланиш ва ривожланиш банки таҳлилчиларининг фикрига кўра, 1998 йилда Ўзбекистон учун юқори иқтисодий ўсиш, ялпи ички маҳсулотнинг ошиши хос бўлади («Экономист», 1998 йил 3-сон, Россия).

Ўтган қисқа вақт ичида Ўзбекистонда ишлаб чиқариш кескин камайтирилмасдан ва ижтимоий ларзаларсиз чуқур тузилмавий ўзгаришлар амалга оширилди. Ҳамдўстлик давлатлари орасида ишлаб чиқаришнинг энг кам пасайишига эришилди. Ялпи ички маҳсулот 1997 йилда 1990 йилга нисбатан фақатгина 13 фоизга тушди, 1996 йилга нисбатан эса унинг ҳажми 5,2 фоизга ошди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 6,5 фоизга, ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш 5,8 фоизга, капитал маблағ ҳажми 17 фоизга кўпайди. 1998 йилнинг биринчи ярмида ҳам барқарор иқтисодий ўсиш кузатилди.

Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш борасида аниқ йўналтирилган сиёсат натижасида нодавлат секторнинг улуши ялпи ички маҳсулот яратишда 61,3 фоизни, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда 59 фоизни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларида 99 фоизни ташкил қилмоқда. Ушбу секторда халқ хўжалигида банд аҳолининг 71,3 фоизи ишламоқда.

Давлат томонидан кучли молиявий ва солиқ сиёсати юритилиши натижасида кейинги йилларда давлат бюджетининг камомади ялпи ички маҳсулот ҳажмининг 4 фоизидан ошмаяпти. Қатъий пул-кредит сиёсати ва бошқа макроиқтисодий тадбирлар олиб борилиши натижасида, агар 1994 йилда инфляциянинг ўртача ойлик ўсиш суръати 23,3 фоизни ташкил этган бўлса, 1997 йилга келиб эса 2,0 фоизга тушди.

Анжуманда, айниқса, биз МДҲдаги бошқа мамлакатлардан фарқли ўлароқ ички бозоримизни хориждан сотиб олинган моллар билан тўлдиришга эмас, балки ўз ишлаб чиқаришимизни ривожлантириш, чет эл инвестициялари ва кредитларининг асосий қисмини кенг истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган технологияларни олиб киришга, қўшма корхоналар ташкил қилишга сарфлаётганимиз ижобий баҳоланди.

Дарҳақиқат, ана шу сиёсат натижасида ташқи савдо айланмаси тузилмасида туб ўзгаришлар содир бўлди. Агар 1992 йилда экспорт тузилмасида пахта толасининг улуши 77,6 фоизни ташкил этган бўлса, 1997 йилда унинг улуши 36,0 фоизга тушиб қолди. Четга сотаётган молларимиз ичида тайёр енгил ва озиқ-овқат маҳсулотларининг улуши йилдан йилга ошиб бормоқда. Импорт тузилмасида 1992 йилда 73,8 фоизни озиқ-овқат маҳсулотлари ташкил этган бўлса, 1997 йилда унинг улуши 19,3 фоизга тушди. Четдан кўпроқ машина ва асбоб-ускуналар, замонавий технологиялар сотиб ола бошладик.

Албатта, босиб ўтилган йўлда муаммоларга ҳам дуч келинмоқда. Лекин энг муҳими ислоҳотларнинг умумий стратегиясида собит турган ҳолда тактикамизга йўл-йўлакай тузатишлар киритиб боряпмиз. Мамлакатимизда ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг ҳолатига ҳар йили, ҳар чоракда чуқур таҳлил орқали баҳо бериб келинмоқда, нуқсонларни ўз вақтида бартараф қилиш чоралари кўрилмоқда, зарур

ҳолларда дастурлар ишлаб чиқилмоқда. Президентимиз таъкидлаганларидек, **«Йил сарҳисоби, энг аввало, иқтисодиётдаги ҳақиқий аҳволга тўғри баҳо бера олишимиз учун зарурдир. У ўтган йилда иқтисодиёт ҳамда ижтимоий соҳа тараққиёти ва тузилмасида қандай ижобий ҳодисалар рўй берганини, бозор муносабатлари хўжалик фаолиятимизга қай даражада чуқур кириб борганини, иқтисодий ислоҳотларни ўтказиш йўлида нималар тўсиқ бўлаётганини аниқлаш имконини бермоқда.**

Албатта, бажарган ишларимизга якун ясашда кўзбўямачилик, ўзимизни алдаш билан шуғулланмаслигимиз ва хотиржамликка берилмаслигимиз керак».

Айниқса, баъзи бир давлатлардагидек парламент сафсатабозликларига йўл қўйилмай, ўз вақтида қонунлар қабул қилиниши, зарур бўлганда зудлик билан тузатишлар киритилиши, Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари орқали амалий суръат бахш этилиши ислоҳотларнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириб бориш имконини берди. Натижада баъзи муаммоларнинг чуқурлашиб кетишининг олди олинди. Айнан «Ўзбек модели» муваффақиятининг сири ҳам ана шунда.

Анжуманда, Миллий моделимизнинг муҳим таркибий қисми ҳисобланган қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш масалаларига катта эътибор берилди. Маълумки, мамлакатимиз иқтисодиётида қишлоқ хўжалиги муҳим ва етакчи ўрин эгаллайди. Бу тармоқда ялпи ички маҳсулотнинг 30 фоизи, мамлакат валюта тушумларининг 55, аҳоли учун керакли озиқ-овқат маҳсулотларининг 90 фоизи шаклланади. Мамлакат аҳолисининг 62 фоизи қишлоқда яшайди. Шу сабабли ҳам ислоҳотларнинг ўзагида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантириш масалалари турибди.

Шу хусусда финляндиялик олим Ярмо Эронен шундай деди:

— Собиқ иттифоқ республикалари ичида бизни кўпроқ Ўзбекистон тажрибаси қизиқтиради. Чунки қисқа вақт ичида «Ўзбек модели» ўзини оқлади. Биринчи бўлиб сизларда иқтисодий ўсиш бошланди. Мен яқинда Қозоғистон ва Қирғизистон давлатларида бўлдим. Уларда, айниқса, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши анча издан чиққанини кўрдим. Экин майдонлари 50 фоизга камайиб кетибди. Ҳосилдорлик эса ундан ҳам кўпроққа тушиб кетган. Чорва моллари боши кескин камайган. Сизларда эса умуман бошқа манзара. Ўтиш даврининг энг оғир йилларида ҳам қишлоқ хўжалиги бир мақомда ривожланди. Бу Ўзбекистон танлаган йўлнинг тўғрилигидан далолат бермоқда.

Профессор Кеичиро Сиодзи (Япония) мамлакатимизнинг ресурсларга жуда бойлиги, уларни ишга солиш учун тадбиркорларга эркинлик бериш лозимлиги, лекин бу эркинлик қонун доирасида бўлмаса, у парокандаликка олиб келишини, айниқса, ислоҳотларни амалга оширишда давлатнинг етакчи роль ўйнашини алоҳида қайд этди. Шу билан бирга у:

— Мамлакатингиздаги бой ресурсларни ишга солиш учун сизларда янги технологиялар етишмайди. Агар ўзингизда бўлмаса, четдан сотиб олиш керак. Шунда иқтисодий ўсиш суръати яна ҳам тезлашади, — деди.

Бизнинг моделимизнинг ўзига хос муҳим томонларидан яна бири ўтиш даврида миллий анъаналаримиз ва урф-одатларимиз, аҳолининг ёш таркиби ҳисобга олинган ҳолда аҳолини кенг қамровли ижтимоий ҳимоя қилиниши бўлди. Айниқса, кам таъминланган ва кўп болали оилалар, нафақахўрлар, ўқувчилар, талабаларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор берилди. Фақатгина 1997 йилнинг ўзида ижтимоий-маданий тадбирларни молиявий таъминлаш учун давлат бюджетидан 123 миллиард сўм ёки барча харажатларнинг 40 фоизи миқдорида маблағ ажратилди. Ислоҳотларнинг дастлабки йилларида ушбу кўрсаткич бундан ҳам юқори эди.

«Бозор, пул ва кредит» журналининг бош муҳаррири Равшан Охунов миллий моделимиз муваффақиятининг асоси аҳолининг тафаккур ва миллий-тарихий турмуш тарзи, халқ анъаналари ва урф-одатлари ҳар томонлама эътиборга олинганлигини аниқ далиллар билан кўрсатиб берди. Ижтимоий жиҳатдан уюшиб яшашнинг жамоа шакли ўзбек халқига тарихан мос бўлиб, бу унинг азалий турмуш тарзи билан чамбарчас боғлиқдир. Бундай жамиятда оғир-вазминлик, етти ўлчаб бир кесиш, шунингдек, инқилобий тўнтаришлар эмас, балки эволюцион ислоҳотлар қадрланади. Айниқса, ўтмишга, ўтмиш билан боғлиқ барча нарсаларга (миллат тарихи, хотира, ворислик) ҳурмат билан қараш хосдир. Айнан шуларга асосланган ҳолда ўзбек моделининг «босқичма-босқичлик тамойили» шаклланди. Ёки бўлмаса «Янги уй курмай туриб, эскисини бузмаслик» қоидасига риоя қилинди.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, ушбу халқаро илмий-амалий конференцияда ўтган 7 йил мобайнида мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий-ижтимоий ислоҳотларга чет эл олимлари, мутахассислари ва республикамиз етакчи иқтисодчи олимлари томонидан юқори баҳо берилди. Бизда тўпланган тажриба ўтиш даври иқтисодиётини шакллантиришнинг назарий-илмий асосларини ривожлантиришга катта ҳисса бўлиб қўшилганлиги алоҳида таъкидланди. Буларнинг ҳаммаси халқимизда Ўзбекистон танлаган ижтимоий-иқтисодий ривожланиш йўлининг тўғрилигига, эртанги ёруғ кунларга бўлган ишончни янада мустаҳкамлайди.

Авазхон СОДИҚОВ,
иқтисодий шарҳловчи.

70 ФОИЗ МАҲСУЛОТ ХОРИЖГА

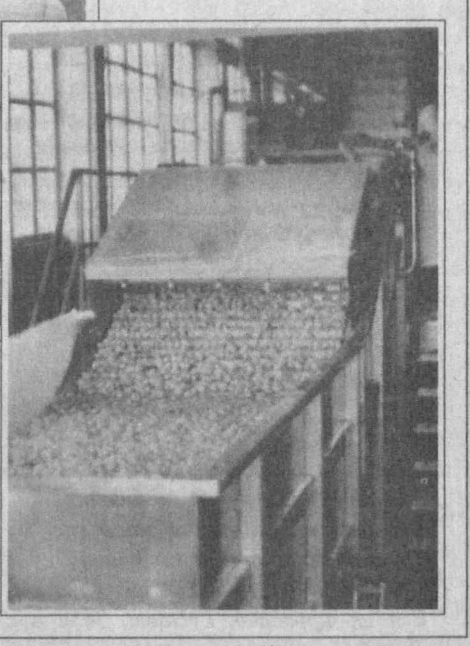

Марҳамат туманидаги Мева-сабзавотларни қайта ишлаш ва вино ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти ишни эски технологияларни янгисига алмаштиришдан бошлади. Бунинг учун Европанинг ривожланиш ва тараққиёт банкидан 2 миллион 572 минг АҚШ доллари миқдорида кредит олинди. Натижаси чакки бўлмади.

Корхона айни кунларда тайёрланаётган томат, турли шарбат, мураббо каби маҳсулотларнинг 70 фоизини хорижий мамлакатлардаги мижозларга сотаяпти. Жорий йилда 20 минг тонна помидор, 5 минг тоннадан зиёд мева қайта ишланди. Бу аввалгисидан бир неча баробар ҳам кўп, ҳам сифатли деганидир.

Суратларда: Зарифа Жинақова ишига ҳамма ҳавас қилади; хориж учун тайёрланган тайёр маҳсулотлар; иш жараёни; маҳсулотлар ана шу технологиялар воситасида ишлаб чиқарилади.

Тоҳиржон Ҳамроқулов
олган суратлар.

МАКТАБ ШИФОКОРЛАРИ

Кучли ақл-заковат соғлом вужудда бўлади. Шуни эътиборга олиб, Жиззах вилояти соғлиқни сақлаш ва халқ таълими бошқармалари қўшма қарор қабул қилиб, барча мактаблар ва мактабгача тарбия муассасаларида тиббиёт хоналари очишга, уларни малакали шифокорлар билан таъминлашга киришдилар.

Мактаб шифокорларига маошни соғлиқни сақлаш бошқармаси, боғчаларникига халқ таълими бошқармаси тўлайдиган бўлди.

ҚЎШ ХАБАР

СУПЕРМАРКЕТ ИШ БОШЛАДИ

Жиззах шаҳрининг темир йўл вокзали ҳудудида икки қаватли "ЭнДЖЛЭСИ фуд" аталмиш янги супермаркет иш бошлади. Таржимада бу ном "Англия маҳсулотлари" деган маънони англатади. Зеро, унинг таъсисчиси Британиянинг "Марнел Групп Лимитед" компаниясидир.

- Мингдан зиёд турдаги озиқ-овқатлар, табиат эҳсонлари, истеъмол моллари билан савдо қиламиз, -дейди корхонанинг молия менежери Зафар Ҳошимов. — Ҳозирдаёқ бир неча хорижий фирмалар ўз маҳсулотларини сотиш учун супермаркет билан шартнома имзолади.

Ҳ. НАБИРАЕВ.

Иқтисодиёт чорраҳаларида

ТАДБИРКОРЛИК САМАРАСИ

ёки олтин тухумнинг яна қандай қилиб оддий тухумга айланганлиги хусусида

Гулистон насчилик-паррандачилик хўжалигининг иқтисодий таназзули 1994 йилда бошланиб 1996 йилнинг ярмида ўзининг энг юқори нуқтасига етди. Ўша йили хўжаликда етиштирилган бир килограмм парранда гўштининг таннархи 368 сўмга, бир дона тухумники эса 147 сўмга тўғри келди. Июль ойида бир пайтлар мамлакатдаги энг йирик, энг сермаҳсул паррандачилик хўжаликларидан бири бўлган ушбу жамоа ҳаёти тақа-тақ тўхтаб қолди.

Бир неча кишига хўжаликни тиклаш, уни қайтадан оёққа турғазиш ҳақида таклифлар айтилди. Раҳбарликка номзодлар хўжаликни кўздан кечиришар, ўтиришиб нималарнидир ҳисоб-китоб қилишарди-да, индамай жўнаб қолишарди. Бу ҳол бир неча маротаба такрорланди. Номзодларнинг бирортаси ҳам мушкул ишга журъат қилолмади. Бу пайтда хўжаликнинг ташқи қарзи 60 миллион сўмдан ошиб кетган, фақат 1996 йилда кўрилган зарар эса 15 миллион сўмга етганди. 50 та паррандахонанинг деярли барчасидаги эшик-деразалар синган бўлиб, уларнинг шифтидан чакка ўтарди. 200 гектардан ошиқроқ ёрдамчи хўжаликдан номигагина ҳосил олинарди. 19 чақиримлик зовур, 6,5 чақиримлик лоток ва 10 чақиримлик оддий ариқлар деярли ишламасди. Майдонларни бегона ўт босиб, тупроқ шўрланиб кетганди. Мутахассису паррандабоқарлар кетиб қолишди.

Кимдир оғир тошга елка тираши, уни пастдан қирнинг тепасига олиб чиқиши лозим эди.

Ботир Маҳмудов ана шу ишга жазм қилди.

Хўжалик билан танишиб чиққач, унинг ён дафтарида қуйидаги ёзувлар пайдо бўлди: «Қандай бўлмасин мутахассисларни ишга қайтариш, ернинг шўрини ювиш ва етарли озуқа базасини яратиш...».

Мутахассису паррандабоқарлар билан мулоқатлар якка-якка суҳбат ва умумий йиғилишлар тарзида кечди. Кишиларнинг талаб, таклиф ва эътирозлари ўрганилди. Улар ҳам ўз навбатида раҳбарнинг чин дилдан айтган гаплари, режалари, таҳлилларини маъқул топишди. Хўжаликда жонланиш бошланди. Бошқача айтганда, қирғоққа чиқиб қолган кема таъмирланиб, қайтадан сувга туширилди. Уч ой давомида товуқхоналар тозаланиб, дориланди. Ариқ-зовурларнинг кўзи очилди. Маҳмудов маош ва дастлабки сарф-харажатлар учун маблағ топишнинг уддасидан чиқолди.

Хўжаликдаги ўзгаришларни кўрган кишилар «тузук, тузук» деганлари билан ҳали на бирор килограмм гўшт, на бирон дона тухум етиштирган жамоанинг эртанги кунига шубҳа билан қарардилар. Уларнинг айримлари эса очиқдан-очиқ киноя ҳам қилишарди.

1997 йилнинг февраль ойида Зангиота туманидаги «Нур» фабрикасидан қарзга 100 минг дона тухум олиниб, жўжа очирилди. Бу — тараққиёт сари қўйилган жиддий қадам бўлса-да, оғиз тўлдириб гапиришга ҳали эрта эди. Жўжадек нозик, касалликка тез чалинувчи парранда бу оламда кам учрайди. 45 кун ичида у беш маротаба эмланиши шарт. Акс ҳолда касалликка чалиниб, ёппасига қирилиш бошланади.

Икки ой давомида Анатолий Капигин, Аҳмад Охунов, Мамаражаб Курбонов, Баҳодир Абдуллаев, Арслон Тешабоев, Валентина Степанова, Ўғилой Тошева, Турсуной Эшонқулова, Наргиза Сагатова, Эргаш Турсунов, Шаҳло Усмонова, Шуҳрат Абдуқаюмов, Ҳасан Қиличев сингари ўнлаб жўжабоқар, ветврач, муҳандис ҳамда нурчилар тик оёқда туришди. Икки ой улар учун синов ва машаққат даври бўлди. Шу тариқа жўжаларнинг 92 фоизи сақлаб қолинди. Паррандабоқарлар иш бошлангандан буён биринчи маротаба енгил тортишди. Ана шу икки ойлик муддатдан сўнг бу ерда ишлайдиган йигитлар биринчи бор тузукроқ соқол қиришди. Қиз-жувонлар эса ўзларини тузукроқ ойнага солишди десак, муболаға бўлмайди.

Жамоа Наврўз байрамини шод-хуррамлик билан кутиб олди. Гап дастурхондаги нознеъматлар, дамланган зирали паловхонтўра, ижро этилган қўшиғу рақсларда эмасди. Гап кишилар руҳида, уларнинг юзкўзида балққан табассумларда эди. Одамлар ўшанда гўё бирбирларини қайтадан кашф этдилар. Улар гўё бир-бирларининг қўлларини қайтадан маҳкамроқ тутдилар. Одамлар ўз иқтидорларига, ўз кучларига ва энг муҳими, хўжаликнинг эртанги кунига ишонч кўзи билан боқдилар.

Қуриётган дарахт қайтадан ям-яшил барг чиқазиб, гул кўрсатди. Майдонлардаги маккажўхори, арпа, беда, ошқовоқ ҳосили бўлиб берди. Оқ олтин дон комбинати билан шартнома тузилиб, қўшимча озуқалар келтирила бошланди. 1997 йилда хўжалик 60 тонна гўшт, 1,2 миллион дона тухум етиштирди. Даромад 35 миллион сўмдан ошиб кетди. Аста-секин қарзлар узила бошланди.

Паррандабоқарлар меҳнат нонининг маззасини татиб кўрдилар. Меҳнат нони уларнинг бошини қайта қовуштирди. Улар ўзларини яна бир оила фарзандларидай ҳис эта бошладилар. Гулистон, Сирдарё, Янгиер, Ширин каби саноат шаҳарларининг бозорларида парранда гўшти ва тухум сезиларли тарзда кўпайиб қолди.

Хўжаликнинг бу йил қўлга киритган муваффақияти янада салмоқли бўлди. Паррандабоқарлар 3 миллион дона тухум, 51 тонна гўшт етиштириб, йиллик режани 6 ойда ошириб бажардилар.

Гулистон насл-паррандачилик хўжалигининг эндиликда бирор сўм ҳам ташқи қарзи қолмади. Аксинча, ҳозирги кунда қатор хўжалик, корхона ва ташкилотларнинг паррандабоқарлардан 40 миллион сўм қарзи бор. Бу маблағ ой сайин хўжалик кассасига келиб тушаяпти. Аҳил жамоанинг режалари юксак. Улар йил охиригача яна 3 миллион дона тухум, 50 тонна парҳез гўшт етказиб беришни мўлжаллаб туришибди. Лўнда қилиб айтганда, бир йилда икки йиллик режани бажаришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган.

—Оёққа туриб олишимизда вилоят ва шаҳар ҳокимлигининг доимий қўллаб-қувватлаши, амалий ёрдамлари асосий омил бўлди, — дейди корхона раҳбари Ботир Маҳмудов. — Қолаверса, жамоамизда ишлаётган ҳар бир паррандабоқарга алоҳида раҳмат айтиш зарур. Меҳнат туфайли, интилиш туфайли неки орзуимиз бўлса, барига эришдик. Келгуси йилдан бошлаб камида 10 миллион дона тухум ва 150 тоннадан гўшт етказиб берамиз...

Хўжаликда яхши меҳнат қилиш, кўнгилдагидек ҳордиқ чиқариш учун барча шарт-шароит муҳайё этилган. Савдо дўконлари, маданий-маиший нуқталар шулар жумласидандир. Яқинда корхона ҳиссадорлик жамиятига айлантирилди. Энг қизиғи шундаки, бугунги кунда жамият ихтиёрида сотувга чиқарилган биронта ҳам акция қолмади.

Бозор иқтисодиётининг ўзгармас темир қонуни бор. Бу қонуннинг мазмуни шуки, етиштирган маҳсулотинг сифатли, арзон ва мўл бўлиши керак. Ўшанда пичоғинг мой устида бўлади. Ўшанда на рақобатдан, на рақобатчидан чўчийсан.

Биз юқорида таназзулга учраган хўжаликни таъмирланиб сувга туширилган кемага қиёс қилгандик. Ана шу кеманинг йўли ойдин, манзили аниқ, десак ишонаверинг.

Алиқул ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БИЗНИНГ ШАРҲ

КЕЛАЖАК АВЛОД КАМОЛИНИ КЎЗЛАБ

... Наманган университети базасида ташкил этилган вилоятдаги биринчи академик лицей барча туманлардан 250 нафар юқори синф ўқувчиларини қабул қилди. Болалар янги ўқув юртига кириш учун тест асосида ўтказилган жиддий танловда иштирок этди; Фарғона университети негизида вужудга келган илк академик лицей 125 нафар иқтидорли ўқувчини ўз бағрига олди. Ҳунар-техника коллежлари ҳам очила бошлади.

Жойлардан олинаётган бундай хабарлар юртимизда ижтимоий-иқтисодий тараққиёт, маънавий янгиланиш ва маданий қурилиш авж олдирилиши билан айни бир вақтда таълим тизимини тубдан ислоҳ қилиш ва такомиллаштириш жараёни изчил амалга оширилаётганини кўрсатади.

Президентимизнинг бевосита раҳнамолигида ишлаб чиқилган Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида юртимизда неча ўн йиллар давомида таркиб топган таълим тизимини бошдан оёқ қайта ташкил этиш, бола тарбиясидан бошлаб, юқори малакали мутахассислар тайёрлаш, юксак ақл-заковат салоҳиятини шакллантириш, бунинг учун замонавий моддий-техник ва ахборот базасини яратишгача бўлган барча соҳаларни ислоҳ қилиш, хусусан, академик лицейлар ва ҳунар-техника коллежлари ташкил этишнинг мазмун-моҳияти ва аҳамияти аниқ белгилаб берилган.

Дастурга мувофиқ ўқувчилар мактабда тўққиз йил давомида умумий таянч маълумот олади. Академик лицейларда улар ўзи танлаган таълим йўналишлари бўйича билимини оширади ва муайян олий ўқув юртига кириш учун мустаҳкам билим олади. Коллежларда эса талабаларга ўзлари танлаган касб-ҳунар йўналишлари бўйича билим берилади ва касб-ҳунар ўргатилади. Шуниси муҳимки, бу турдаги уч йиллик илм масканлари ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос, жуғрофий, этник хусусиятлари ва эҳтиёжидан келиб чиққан ҳолда ташкил этилади, болаларнинг ота-оналар бағрида ўқиши, касб-ҳунар эгаллаши таъминланади, айни вақтда бу билим юртлари ўша ҳудуднинг маданий-маърифий марказига айланади.

Шуниси диққат-эътиборга сазоворки, ўқувчиларга умумий ва ўрта таълим бериш давлат томонидан пухта кафолатланади, ёшларнинг билим олиши ёки ҳунар ўрганишидан ташқари, улар бозор иқтисодиёти шароитида ҳар томонлама ижтимоий ҳимоя қилинади.

Қатъий изчиллик мамлакатимизда ишлаб чиқилаётган барча дастурлар, қабул қилинаётган қонунлар ва қарорларни амалга оширишнинг муҳим хусусиятидир. Шу маънода, Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган “1999-2005 йилларда академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларининг моддий-техника базасини ривожлантириш ҳамда маблағ билан таъминлаш дастури тўғрисида”ги қарор Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг мантиқий давоми ҳисобланади. Зеро, унда академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари тармоғини яратиш ва ривожлантириш, уларни республика ҳудудида мақбул жойлаштириш ва замонавий талабларга мувофиқ техника билан таъминлаш ва жиҳозлаш бўйича белгиланган кенг қамровли вазифаларни рўёбга чиқариш билан боғлиқ амалий тадбирларнинг бутун бир мажмуи белгилаб берилган.

Қарорда, жумладан, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини маблағ билан таъминлашнинг асосий манбалари кўрсатилган, академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларининг моддий-техника базасини ривожлантириш ҳудудий дастурлар асосида амалга оширилишига эътибор қаратилган. Касб-ҳунар коллежлари ишлаб чиқариш амалиёти базалари ўқувчиларнинг яшаш жойлари яқинлигини ҳисобга олган ҳолда жойлаштирилади, зарур ҳолларда яшаш жойи узоқ бўлган ўқувчилар учун ётоқхоналарда яшаш шароити яратилади. Академик лицейлар эса, қоидага кўра, олий таълим муассасалари ҳузурида, шунингдек, юқори малакали педагог кадрлар мактабига эга бўлган шаҳарларда ва туманлар марказларида ташкил этилади.

Мамалакатимизда келажак авлод баркамоллигини кўзлаб илк бор амалга оширилаётган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури аниқ мақсадли йўналишга эга

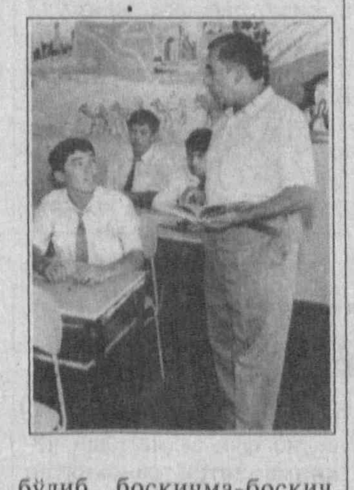

бўлиб, босқичма-босқич рўёбга чиқарилади. Давлатимиз раҳбари Олий Мажлиснинг ўтган сессиясида бу масалага яна бир бор тўхталиб, кадрлар тайёрлаш узоқ давом этадиган жараён экани, у ҳар биримиздан астойдил, бетиним, изчил меҳнатни талаб қилишини таъкидладилар. Зеро, бунда гап энг муқаддас ва нозик масала — фарзандларимиз камоли ҳақида, маънавий ва ахлоқий тарбия асосларини яратиш, ёш инсонни муайян касбга йўналтириш тўғрисида бормоқда. Бу вазифанинг муваффақиятли ҳал этилиши оқибат натижада одамлар онгини, демакки, уларнинг турмуш тарзини ўзгартиради. Бундай одам ўз меҳнати билан ўз бойлигини, оиласи бойлигини, демакки, жамият бойлигини яратади.

Ёқуб ИБРОҲИМОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

Таваллудининг 800 йиллигига

ЖАЛОЛИДДИН ЖАСОРАТИ

Шоир Олимжон Бўриев аждодларимиз тарихига бағишланган «Амир Темур» шеърий романи, «Мирзо Улуғбек», «Пири тариқат ва Мири ҳақиқат», «Имом ал-Бухорий», «Ғурурли миллат тимсоли», «Маънавият гултожи» «Аҳмад ал-Фарғоний», «Туркий сулолалар» шеърий қисса ва достонларини китобхонларга армуғон этди.

Шоирнинг «Жалолиддин жасорати» достони Ватан озодлиги йўлида жонини фидо қилган довюрак курашчи, жаҳон халқлари тарихида ўчмас из қолдирган жасоратли саркарда ва давлат арбоби Султон Жалолиддин Мангубердининг ёрқин тимсолини ўзида мужассам этган. Қуйида ундан парча эълон қилмоқдамиз.

Йил бир минг икки юз йигирма бир қиш,
Декабрь тўққизи юз бериб бу иш,
Султон Жалолиддин мисоли ҳилол,
Қолган лашкаридан туздириб ясол,
Чингизхон илкида қолди қуршовда,
Ўзини кўрди у суву оловда.
Бир тараф қиличлар сачратса олов,
Бир тарафда қонхўр дарёйи асов!
Бир йўл қолган эди, фақат жанг қилиб,
Мўғул босқинчилар ҳолин танг қилиб,
Қуршовдан ё чиқар ғолиб музаффар,
Енгилиб бўлади ё зеру забар.
Чингизхон ҳеч кимга
қилмагай шафқат,
У осиб ўлдирса қилади роҳат.
Ясога қилмагай асло хиёнат,
Ҳам унда йўқ эрур дину диёнат!
Жалолиддин буни аниқ этиб ҳис,
Душманнинг устига ташланди кўққис!
Курашга кирди у мисли шери нар,
Бундоқ Афросиёб, Рустам, Золи зар,
Уруша оларди келса ғазаби,
Душманлар сафини ёриб асабий,
Наинки қуршовдан амаллаб чиқди,
Кўплаб ғанимларни тупроққа тиқди.
Руҳланиб озгина навкари билан,
Чингизни титратиб зафари билан,
Йўлбарс қувлагандай пода галасин,
Чиқарди мўғулнинг у дабдаласин!
Чингизхон кузатиб турарди жангни,
Кейин айтиб юрмай дея аттангни,
Лашкари бўлса ҳам ўн бора ортиқ,
Душманга муносиб уролмагач тиғ,
Шер ила тенг эмас подалар жанги,
Ҳеч бўлмаса эрур лозим сарбозин,
Курашнинг ҳадисин олган паланги,
Шеру йўлбарсларга қарши қайраб тиш,
Саҳро тўнғизлари айлади ирғиш!
Жалолиддин чиқиб ғолиб беомон,
Қолган йигитлари бўлишди қурбон.
Юз бериб ўша кун даҳшатли бир ҳол,
Етти ёшли ўғли чиқиб беиқбол,
Мўғуллар чангига тушиб бечора,
Кўксини тириклай айлашиб пора,
Мурғак юрагини юлиб олишган,
Бошига уқубат, азоб солишган.
Аҳлини этмаса ҳар шоҳ эҳтиёт,
Ўзи ўлиб унга бермаса нажот!
Унинг подшоҳлиги кони зиёна,
Жалолиддин қолди ғаму армонда!
Ҳарами, онаси, фарзандларин сўнг,
Ёв қўлига тушиб қийналгай деб чўнг,
Олиб ўтар чоғи Синд дарёсидан
Сувга чўкиб кетди Ҳақ қазосидан.
Жалолиддин чиқиб дарёдан аранг,
Тақдирга тан берди,
қилгайман деб жанг.
Хотину фарзанду онасин ҳатто,
Энг разил одам ҳам чўктирмас асло!
Айрим муаррихлар қилиб нодонлик,
Буни ҳатто санар деб қаҳрамонлик!
«Дарёга чўктирди» деган гап ёлғон,
Олиб ўтолмади топиб бир имкон.
Туғилган зот борки ўлиши аён,
Омонатин ўзи олгайдир Яздон.
Жалолиддин ғамдан қалби тилиниб,
Кейин қизил қашқа отига миниб,
Фақат тирик қолиш деган ғоядан,
Руҳланиб, отини баланд қоядан,
Дарёга сакрашга қилади мажбур.
Қамчининг зарбига чидолмай учқур,
От айлаб муаллақ ҳавода парвоз,
Дарёга тўшини уради чун ғоз.
Сувга оқиб кетиб қалқон-сипари,
Дарёга ташлайди қисматин сўкиб,
Йўқса оти билан кетарди чўкиб!
Бир амаллаб ўтиб улкан дарёдан,
Қутулиб қолади келган балодан!
Чингизхон узоқдан кузатиб туриб,
Хундор душманининг журъатин кўриб,
Таажжубда қолиб қудратли Хоқон,
Шундоқ ҳайратини айлайди баён:
«Олам яралгандан буён муқаррар,
Бу янглиғ ботирни кўрмаган башар!
Дашту саҳроларда шер каби ғолиб,
Енгар ғанимларни чангалин солиб.
Дарёю денгизида тимсоҳу наҳанг,
Сувни ёриб ўтгай мисоли харсанг!
Ва лекин не қилсин шу экан тақдир,
Ҳеч ким қисматини этолмас таҳрир!
Қўшини урушда бўлса ҳам гард-гард,
Енгилмай жонини қутқарди лек мард!
Кимни қўрқоқ этар ва ёки ботир,
Яратган ўзидир ҳар ишга қодир».

Олимжон БЎРИЕВ.

ОСИЁ ЎЙИНЛАРИ ЯҚИНЛАШМОҚДА

Ўзбекистон миллий олимпия қўмитасида ХШ Осиё ўйинларига бағишланган матбуот анжумани бўлди. Бу ўйинлар шу йил 6 декабрдан 20 декабрга қадар Бангкокда ўтади.

Матбуот анжуманида таъкидланганидек, Ўзбекистондан 341 спортчи бу ўйинларда спортнинг 26 тури бўйича мусобақаларда иштирок этади.

Футбол бўйича Ўзбекистон миллий терма командаси Осиё ўйинларида қуръа ташлаш натижасига кўра Непал, Мўғилистон ва Кувайт футболчилари билан куч синашади.

(ЎзА).

СПОРТ МАЖМУИ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

Яқинда Наманган шаҳрида барча қулайликларга эга бўлган муҳташам «Паҳлавон» спорт мажмуи фойдаланишга топширилди.

500 миллион сўмга яқин маблағ сарфланиб бунёд этилган мазкур спорт мажмуининг очилиш маросими катта тантанага айланиб кетди. Бу ердаги усти ёпиқ залда қўл тўпи, волейбол, баскетбол, минифутбол каби спорт турлари билан қишин-ёзин бемалол шуғулланиш ва турли мусобақалар ўтказиш мумкин. Ташқарида очиқ майдонда эса теннис корти, ўсмирлар шуғулланишлари учун халқаро мусобақалар ўтказишга мўлжалланган иккита бассейн мавжуд. Бундан ташқари меҳмонхона, чойхона-ресторан каби бошқа қулайликлар ҳам яратилган.

А.МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Велосипедда жаҳон бўйлаб

БИР ҚЎНҒИРОҚ ТАФСИЛОТИ

Республикамиз мустақиллигининг 10 йиллиги олдидан дунё бўйлаб 3 йиллик сафарга чиққан тошкентлик матонатли сайёҳ Мурод Қосимов ўтган қисқа вақт ичида Ўзбекистон, Туркманистон, Озарбайжон ва Арманистон мамлакатлари ҳудудларидан ўтиб, Туркия Республикаси пойтахти Анқарага етиб келди. Шаҳар жамоатчилиги уни Ўзбекистондан келган азиз меҳмон сифатида нон-туз билан илиқ кутиб олди. Ниятнинг холислигини қарангки, сайёҳнинг бу ерда бўлиши Туркия Республикасининг 75 йиллигига тўғри келиб, унинг тўю-тантаналарида иштирок этмоқда.

Биз бугун сайёҳнинг сафари ҳақида батафсил тўхталмасдан, унинг бошқа бир ноёб истеъдоди — Оллоҳнинг илоҳий инояти хусусида сўз юритиш ниятидамиз.

Гап шундаки, Мурод Қосимов сафарга чиқишдан анча олдин ўзи истиқомат қилаётган Сирғали туманидаги Хабибий маҳалласида одамларни даволай олиш қобилиятига эга бўлган инсон сифатида анча-мунча оғизга тушиб қолган эди. Маҳалла-кўйдагиларни, қариндош-уруғларини баҳоли қудрат даволаб, уларнинг дуосини олиб юрарди. Уни яқиндан билганлар «Мурод табиб», деб ҳам аташарди.

Кейинчалик билсак, у кишида кучли биоток бор экан.

Бизлар ярим ҳазил, ярим чин қилиб «Мурод ака, худо юқтирган ноёб истеъдодингиз бор экан, кичкина бўлса ҳам хусусий шифохона очиб, беморларни қабул қилсангиз бўларкан», десак, у киши «Фақир киши панада юргани маъқул», деб ҳазил-мутойибага йўғрилган жавобни берардилар.

Лекин, сайёҳ йўлга чиқиш арафасида бўлган суҳбатлардан бирида жиддий қилиб: «Бу ҳунарим сафар чоғида иш бериб қолса ажабмас», деб ўзидаги туғма қобилиятни эътироф этганди.

Буни қарангки, жаҳонгаштанинг айтганидай бўлиб чиқди. У яқинда уйига қўнғироқ қилиб, турмуш ўртоғи Матлубахонга бир воқеани гапириб берибди.

Маълум бўлишича, Мурод Қосимов Туркиянинг Истанбул шаҳридан Анқарага йўл олганида оралиқдаги Тучча қўрғонида тўхтайди-да, маҳаллий аҳоли билан учрашиб, дилдан суҳбатлашади. Сайёҳ уларга мустақил Ўзбекистон ҳақида, унинг тарихан қисқа вақт ичида эришган улкан ютуқлари, ўзбекларнинг урф-одатлари-ю, бунёдкорлик ишлари, расм-русумлари хусусида завқланиб гапириб беради. Учрашув асносида йиғилганлар сайёҳда табибликка хос ҳунар ҳам борлигини пайқаб қолишади. Шунда Афроил исмли 40-50 ёшлардаги киши сайёҳга мурожаат қилиб, бели ва боши оғриб, азоб бераётганини айтади. Сайёҳ эса шу ернинг ўзида, кўпчиликнинг кўз ўнгида муолажага киришиб, уни оғриқдан фориғ қилади. Бундан беҳад хурсанд бўлган Афроил Мурод Қосимовга «Бугун бизникида қўноқ бўласиз, касбим устачилик, велосипедингизнинг у ер-бу ерини кўриб, ғилдиракларининг симларини таранг тортиб, мустаҳкамлаб бераман», деб қўярда-қўймай уйига олиб боради.

Мурод Қосимов мезбоннинг уйидан Тошкентга, оиласига қўнғироқ қилиб гаплашади. Сайёҳнинг мўъжизакор қўлларидан шифо топган уй соҳиби телефон гўшагини меҳмондан олиб, Матлубахон билан илиқ салом-алик қилади-да, ўз миннатдорчилигини унга ҳам айтади.

Ана сизга узоқ Туркиядан қилинган бир қўнғироқ тафсилоти.

Шунга айтсалар керакда «Йигит кишига қирқ ҳунар ҳам оз», деб...

Ортиқали ТИЛОВБЕРДИЕВ.

АҚШДА ЎҚИШГА

АҚШ ҲУКУМАТИ « ОЗОДЛИКНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ФАОЛИЯТИ» дастурини эълон қилиш шарафига муяссардир. Бу дастур АҚШ ҳукумати томонидан моддий таъминланади. Бу халқаро мактаблар дастури бўлиб, ўзбекистонлик ўсмирлар АҚШ юқори синфларида ўқишлари ва америкалик оилаларда яшашларининг бир йил давомидаги моддий харажатларини АҚШ ҳукумати ўз зиммасига олади.

Конкурсда қатнашувчилардан қуйидагилар талаб қилинади:

- *Ўзбекистон фуқороси бўлишлари керак;*
- *1983 йил 1 январдан 1984 йил 15 июлгача бўлган даврда туғилганлар;*
- *9-10-синф ўқувчилари бўлишлари керак;*
- *охирги 5 йил АҚШда 3 ойдан ортиқ яшамаганликлари;*
- *АҚШга боришга виза олиш учун тўсқинликлар бўлмаслиги;*
- *инглиз тилида ёзишни ва оғзаки нутқни пухта билишлари шарт.*

Тошкентда 1 босқич қуйидаги жадвал бўйича ўтказилади:

1. Мирзо Улуғбек, Миробод, Юнусобод туманлари - 9 ноябрда
2. Акмал Икромов, Яккасарой, Ҳамза туманлари - 10 ноябрда
3. Чилонзор, Собир Раҳимов, Бектемир туманлари - 11 ноябрда
4. Шайхонтоҳур, Сергели туманлари - 12 ноябрда

Тест синовлари 110-мактабда ўтказилади.
Манзилгоҳ: Яккачинор кўчаси, 9-уй.
Агар сиз танловнинг биринчи босқичида иштирок этишни истасангиз, Сизда қуйидагилар бўлиши керак:
***туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (асл нусха).**
***3х4 ҳажмдаги 1 дона фотосурат.**
***қора ёки кўк рангли ручка, қалам ва ўчирғич.**

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Лоҳутий кўчаси, 16а, 716 хона, АКСЕЛС (Ўрта мактаблар бўйича дастури).
Телефонларимиз: 558860, 551271.

RD/1083

Элликқалъа тумани маданият уйига қарашли «Бўстон» ашула ва рақс халқ ансамблининг довруғи Қорақалпоғистондагина эмас, қўшни республика ва вилоятларда ҳам яхши маълум. Ансамбль жамоаси ҳарбий қисм, жамоа хўжаликларида бот-бот бўлиб ўз концерт дастурларини намойиш этади.

СУРАТДА: «Бўстон» ашула ва рақс халқ ансамбли иштирокчилари — М. Болтаев, О. Сафарбоев ва У. Сетимбетов.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

БАҲРАМАНДЛИК

Тошкент давлат иқтисодиёт универститети ўз тарихи ва анъаналарига эга, десак асло хато қилмаймиз. Бу ерда катта илмий салоҳият шаклланган бўлиб, ўқув-тарбия ишларини такомиллаштириш чоралари кўрилмоқда. Университетда ҳар йили юзлаб, минглаб иқтисодчи кадрлар тайёрланади. Ҳозирги пайтда улар халқ хўжалигининг турли жабҳаларида самарали меҳнат қилишмоқда.

"Иқтисодий информатика ва менежмент" факультети ўқув масканидаги муҳим илмий бўғинлардан биридир. Факультет ташкил этилганига 30 йил тўлди. Бу санани таъкидлашимизнинг сабаби бор. Ўтган давр мобайнида таълим-тарбия самарадорлигига эришиш, кадрлар тайёрлаш сифатини яхшилашга қаратилган кўплаб хайрли ишлар амалга оширилди. Қай бирини тилга олайлик? Ҳаёт некбин кишилар билан гўзал ва қадрли. Ўзининг онгли умрини илму фан ҳамда ёшлар тарбиясига бағишлаган Собир Қосимов ана шундай фидойи, тиниб-тинчимас инсонлардан бири эди. "Иқтисодий информатика ва менежмент" факультети бевосита унинг ташаббуси ва саъй-ҳаракати билан ташкил этилганлиги фикримиз далилидир. С.Қосимов "қизил мафкура" тазйиқи авжига чиққан бир шароитда меҳнат қилганлигига қарамай, ўзининг дадил илмий қарашлари билан унисерситет жамоаси орасида катта ҳурмат қозонди. Олимнинг 1968-1984 йиллардаги фаолияти бевосита иқтисодий информатика факультети билан чамбарчас боғлиқ. У факультетнинг биринчи декани сифатида янги жамоани шакллантириш, профессор-ўқитувчилар таркибини мустаҳкамлаш борасида куч-ғайрати, ташкилотчилик қобилиятини аямади. Бунинг самараси ўлароқ, илмий изланишлар кўлами кенгайди, таълим-тарбия ишида юқори натижалар қўлга киритилди.

Иқтисод фанлари номзоди С.Қосимов ҳаёт бўлганида 75 ёшга тўлар эди. Унинг камтарин умри ёш авлод учун ибрат бўларлидир. Тошкент давлат темирйўл транспорти интитутини битириб, иқтисодчи-муҳандис мутахассислигига эга бўлган С.Қосимов халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилди, 1958 йилдан илмий ишга ўтди. Унинг 30 дан зиёд илмий мақолалари, китоб ва қўлланмалари чоп этилган. Хусусан, "Автоматлаштирилган бошқарув системаси" рисоласининг илмий аҳамиятини таъкидлаб ўтиш жоиз. Ўзбек тилида ёзилган ушбу рисола талабалар ва соҳа мутахассислари учун ҳамон муҳим қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда.

Кенг қамровли олим, моҳир ташкилотчи, қаттиққўл ва меҳрибон устоз С.Қосимов умрининг охиригача факультетга раҳбарлик қилди. Шогирдлари ундан фақат яхшилик кўрди.

Устоз факультет битирувчилари орасидан вақти келиб фан заҳматидан чекинмайдиган салоҳиятли олимлар етишиб чиқажагига ишонар эди. Бугун ўша орзу-армонлар ушалди. Турли йилларда факультетда таҳсил олган талабалардан юздан зиёдроғи фан докторлари ва номзодларидир. Улар орасида академик С.Ғуломов, иқтисод фанлари докторлари Т.Шодиев, Н.Хўжаев, Ш.Комилов, Б.Отаниёзов, Р. Алимов, З.Тошматов ва бошқалар бор. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Лекин айтилганларнинг ўзиёқ "Иқтисодий информатика ва менежмент" факультети жамоаси етук ва малакали мутахассислар тайёрлаш, республикамиз иқтисодиётини ривожлантириш борасида фаол хизмат қилаётганидан далолат беради.

Нутфилло ХЎЖАЕВ,
иқтисод фанлари доктори, профессор.
Аббос ШЕРМУҲАМЕДОВ,
физика-математика фанлари доктори, профессор.

ТАШКИЛОТ ВА КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА !

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ТАЪМИРЛАШ-СОЗЛАШ КОРХОНАСИ

буғ қозонлари қувурлари ва тайёр қувурларни сотади. Саноат эҳтиёжи учун ишлатиладиган сув иситиш ва буғ қозонларининг юза қисмларини ўз материалларидан тайёрлаб, таъмирлаб беради.

Буғ қозонлари қувурлари **ОАО "Синарск труба заводи"да тайёрланган.** Шунингдек, буғ қозонлари ҳам сотувда бор.

Қўшимча маълумотлар учун телефон: (3712) 55-47-40.

LL@1062

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0413, 27353 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II max компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи муҳаррир — О. РАҲИМОВ.
Навбатчи — А. ЖЎРАЕВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 21.45
1 2 3 4 5 6